

EKENEK

DOSYA: **KARMA EĞİTİM**

Prof.Dr. Rifat Okçabol, Prof.Dr. F.Dilek Gözütok
Prof.Dr. Nur Serter, Dr. Niyazi Altunya

EROL BATIRBEK 'in yeni dönem resimleri 'Çöp Toplayanlar'

EĞİTİM - KÜLTÜR - SANAT DERGİSİ

SAYI-2 KIS-2015

Ve Biçim / Doç.Dr.Melek Şahan
Adımız Gibi Eminiz / Doç.Dr.Özler Çakır

ÇİZİNCE / Aşkın Ayrancıoğlu

FOTOĞRAF / Sibel Kocaman- Selahattin Özçelik

Cumhuriyet
Eğitimi
Bitirme Şurası
VELİ DEMİR

ŞİİRLER: Erkan Şahin, Sinan Kaban

Eğitimde Yapıbozumu / Önder Yılmaz

Şüner Mitolojisi / Prof.Dr. Ahmet A. Tırpan

ARAŞTIRMA: Bir Cumhuriyet Devrimcisi Reşit Galip

and

8 Eylül 1968,
Devrimci Eğitim Şûrası TÖS ANKARA

**“Türküm,
doğruyum,
devrimciyim,
Yasam
iç ve dış düşmanı dışarı atmak,
Yurdumu tez elden kalkındırmaktır...
Ülküm
işçiye iş,
Köylüye toprak,
Bebeye süt,
Yavruya ekmek ve kitap,
Genç gelecek sağlamaktır...
Varlığım
ulusal kurtuluşumuza
ve bağımsızlığımıza
armağan olsun...”**

Eğitim İş

GERİCİLİĞE, BÖLÜCÜLÜĞE VE İRKÇİLİĞE KARŞI

EMEK DAYANIŞMASI

Değerli Okurlar,

Ekenek ikinci sayısı ile tekrar karşınızda.
Gelecek nesillere şimdiki zamandan,
bizlerden, bir şeyler bırakabilmek
bilimsel, akılcı bir eğitim sistemi için
çağdaş bir toplum için
sesimizi ülkemizin birçok noktasına ulaştırmak
sanatın camdan yollarında
güzellikle, hevesle ve emekle buluşmak
bizlere mutluluk verecektir.

Bu sayımızda "Karma Eğitim" dosya konumuzdu.
Eğitim bilimleri alanında birbirinden değerli isimlerin
makalelerine yer verdik.
Resim, şiir, heykel gibi sanat sayfalarıyla
EKENEK bu sayıda da özel bir çalışma oldu.

Emeği geçen herkese
teşekkür ederiz.

İçindekiler

- 4 - Sıradak Hedef/ Prof.Dr.Rifat Okçabol
10- Karma Eğitim / Dr. Niyazi Altunya
12- Cumhuriyet Eğitimi Bitirme Şurası / Veli Demir
14- 19. Şura ve Karma Eğitim/ Prof.Dr. F.Dilek Gözütok
21- Fotoğraf Kalır/ Sibel Kocaman
22-Çok Ankara Ağrısı / Erkan Şahin
24-Ve Biçim / Melek Şahan
29- Sümer Mitolojisi / Prof Dr. Ahmet A. Tırpan
30- Bolaman Virajları / Sinan Kaban
32- Çöp Toplayanlar / Erol Batırbek
38- Adımız Gibi Eminiz / Doç.Dr. Özler Çakır
44-Eğitimde Yapıbozumu / Önder Yılmaz
50- Haber / Renan Pekünlü
51- Fotoğrafkalır / Selahattin Özçelik
52- Ses Verme Çağrısı / Prof.Dr. Nur Serter
54- Bir Cumhuriyet Devrimcisi
58- Çizince / Aşkın Ayrancıoğlu

ISSN:2147-8333.

EKENEK

Sahibi ve Sorumlusu:

Veli DEMİR
(Eğitim-İş Adına Genel Başkan)

Genel Yayın Yönetmeni:

Dilek YURDUGÜL
(Genel Basın Yayın Sekreteri)

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Dilek GÖZÜTOK, Prof. Dr. Rifat OKÇABOL , Dr. Niyazi ALTUNYA , Prof. Dr. Nur SERTER
Doç. Dr. Murat Gürkan GÜLCAN, Prof. Dr. Ayhan FİLAZİ, Prof. Dr. Muzaffer ERYILMAZ , Dilek YURDUGÜL
Önder YILMAZ , Özgür GENÇ, Yasemin KELEŞ

Grafik-Tasarım

Hakan ÇELİKARSLAN

Yönetim Yeri: Eğitim-iş Ataç-2 Sokak 43/4 Kızılay/ Ankara İletişim: 0 312 434 12 06 e-Posta:iletisim@egitimis.org.tr

Bu dergi Eğitim-iş tarafından T.C Yasalarına uygun , üç ayda bir olarak yayınlanmaktadır. Ekenek dergisinin isim ve yayın hakkı Eğitim-iş'e aittir. Ekenek dergisinde yayınlanan yazı, resim, fotoğraf, karikatürlerin her hakkı saklıdır. Bu dergide yayınlanan yazılar yazarların sorumluluğundadır.

Prof.Dr. Rifat Okçabol

Statüdeki Hedef:

Karma eğitim tarihsel süreçte üretim ilişkileri ve toplumların gelişmişlik düzeyiyle ilişkili olarak gündeme gelip uygulanmaya başlanan bir konudur. İlkçağın tarım toplumlarında, genelde erkek egemen anlayış ve eğitilmiş insana duyulan gereksinim doğrultusunda, Mısır'da, Çin'de, Eski Yunan'da öncelik seçkin/varsıl erkeklerin eğitimine verilmiştir. Bu arada Eski Yunan'da Sparta devleti ile Roma İmparatorluğunda kızlar için ayrı okulların da açıldığı görülmektedir.

Erkek egemen anlayışı benimseyen tek tanrılı dinler de, kızların eğitimine önem vermemiştir. Zorunlu eğitim konusunu 69 yılında gündeme getiren Museviler bile, öğretimi yalnız erkekler için zorunlu yapmıştır. Roma Katolik Kilisesi, ancak 1500'lerde yaşanan reform hareketinden ve Protestanlığın ortaya çıkışından sonra, İncil'in öğretilmesi için parasız ve karma okulların açılmasını benimsemiştir. Müslümanlarda ise yüzyıllarca kadının eğitimi söz konusu olmamıştır. Osmanlıda kızlar, dini öğretimin ağırlıkta olduğu sıbyan mekteplerine gidebilirken orta ve yükseköğretim kurumu niteliğindeki medreselere alınmamışlardır. Karma Eğitime Geçiş

Aydınlanma sürecinde bilginin önemi ve değeri artıkça, toplumsal yaşamda ve iş dünyasında kadın/erkek işgücüne gereksinim duyuldukça, eğitimle ilgili bilimsel bulgular ortaya çıktıkça, pek çok meslekte kadınların da en az erkekler kadar başarılı olduğu görüldükçe ve insan hakları benimsedikçe karma eğitim uygulaması yaygınlaşmıştır. ABD'de, karma eğitim yapılan ilk ortaöğretim kurumu 1787'de açılmış, 1800'lerin sonlarında yüksekokulların yüzde 70 kadarı karma eğitime geçmiştir. II. Dünya Savaşı sonrasında ise karma eğitime geçmeyen okul pek kalmamıştır. Fransızlar 1860'da Sorbon üniversitesine kızları da almaya başlamış, karma eğitim ilköğretimde 1957'de ve yükseköğretimde ise 1975'te zorunlu olmuştur. 1800 sonları ile 1900'lerin başlarında yükseköğretimde karma eğitime geçilen Çin'de, 1949 Devrimi'nden sonra herkese eşit eğitim fırsatları sunulması amacıyla tüm okullarda karma eğitim uygulaması başlatılmıştır.

1991

'de dağılan Sosyalist Sovyetler Birliği üyesi olan Müslüman ülkelerde karma eğitim yaygınken, şeriatla yönetilen Müslüman ülkelerinde karma eğitime pek yer verilmemektedir. Pakistan, 1947'de bağımsızlığını kazandığında karma eğitime geçmiş, General Ziya-ül Hak'ın 1978 darbesi sonrasında, şeriat yaygınlaştıkça karma eğitim giderek azalmıştır. Afganistan'da, Sovyetler Birliği yanlısı rejime 1980'lerde son veren Taliban, kendi şeriat anlayışı gereği, karma eğitime son verdiği gibi kızların eğitimini de tümenden yasaklamış, ABD'nin Afganistan'ı işgal etmesinden sonra da okula giden kızların önünü kesmek için terör estirmeye başlamıştır. Osmanlı ancak Tanzimat Fermanından sonra kızlar için, 1858'de rüştiye, 1869'da sanayi okulu. 1870'de öğretmen okulu, 1911'de lise ve 1918'de de Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Okulu) gibi okullar açmıştır. Osmanlıdaki yabancı özel okullar bile, açıldıklarından çok sonra kız öğrenci almaya başlamıştır. Osmanlı kadını, 4 Nisan 1913'te çıkarmaya başladığı Kadınlar Dünyası dergisinde, yükseköğretim hakkının kadınlara da tanınması mücadelesine girişmiştir. Darülfünun (üniversite) 7 Şubat 1914'te ilk kez kadınlar için konferanslar düzenlemeye başlamış ve 12 Eylül 1914'te de (kızlar için) İnas Darülfünun açılmıştır. 1918'de de, erkeklerle aynı sınıfta okuyup aynı dersleri alma isteğini dile getiren kızların bir süre sonra erkeklerin öğrenim gördüğü sınıflara yerleşmesiyle 16 Eylül 1921'de İnas Darülfünun resmen kapatılmıştır (Oksay, 2014: 11).

Aydınlanmacı anlayışın ürünü olan Cumhuriyet rejimi, eğitim alanında da laikliğe, bilimselliğe ve halkçılığa önem vermeye çalışmıştır. Bu çerçevede, zaman içinde okullarda din derslerine son verilirken 1924'te ilkokullarda, 1928'de ortaokullarda, 1934'te liselerde ve 1937 yılında da köy ilkokullarında karma eğitime geçilmiştir. Karma eğitim giderek yaygınlaşmış, 1960'larda imam hatiplerle Harp Okullarına bile kız öğrenci alınmasına başlanmıştır. Karma eğitim 1973'te çıkarılan Milli

Eğitim Temel Kanunu'nun temel ilkelerinden biri olarak kabul edilmiştir. Kız ve erkekler için ayrı ayrı açılmış olan meslek okullarında da karma eğitim uygulamasına geçilmiş, kız ve erkek liseleri karma liselere dönüştürülmüş ve 2000-2001'de tüm okullarda karma eğitim zorunlu yapılmıştır.

Karma eğitime geçilmesinde, toplumsal cinsiyet eşitliği ile halk egemenliğinin benimsenmesinin, toplumsal yaşamdaki iş bölümünün, sanayileşmenin ve bilgi toplumu olabilme gereksinimi vardır. Karma eğitim, toplumsal yaşamın kadın-erkek birlikteliğine ve beraberliğine dayanmasının, kadınların öğretmenlikten bilim insanlığına, çiftçilikten, yöneticiliğe ve cumhurbaşkanlığına kadar her meslekte erkekler kadar yetkin olmalarının bir sonucudur; birlikte sürdürülen ve yaşanan yetişkinlik dönemine sağlıklı bir şekilde hazırlanabilmenin de bilimsel gerekliliğidir. Karma eğitim, çağdaş olmanın ve insan haklarına saygı duymanın, insanları cinsiyet, ırk, inanç, etnik köken ve varsıllık düzeyi yapmadan eşdeğerde görmeyi doğal sonucudur.

Karma Eğitim Karşıtlığı

Tarlada, sokakta, iş yerinde ve fabrikada birlikte olanların birlikte öğrenim görmesinin sakıncalarına değinen bilimsel bulgular yoktur. Karma olmayan okullarda okuyan kızların/erkeklerin daha başarılı olduğunu iddia eden münferit araştırmalar olsa da, bu araştırmalar çok sınırlı sayıda olup kendine özgü koşulları göz ardı eden araştırmalar olduğundan genellenemez nitelikte olmayan araştırmalardır. Bilimsel araştırmalarla teknolojik ilerlemenin yoğun olduğu ve refah seviyesinin ortalamının üstüne çıktığı ülkelerin bu başarılarının arkasında toplumsal cinsiyet eşitliği ve karma eğitim vardır. Karma eğitimin olmadığı ülkeler içinde ise, bu duruma ulaşmış ülke yoktur.

İnsan haklarını, toplumsal cinsiyet eşitliğini benimseyenler için karma eğitim bir sorun yaratmamaktadır. Karma eğitim konusuna olumsuz yaklaşanların temel çıkış noktası, bilimsel gerçekler değil inançlarıdır, toplumsal cinsiyet eşitliğine inanmamalarıdır, onların bağnazlıklarıdır. Karma eğitim karşıtlığı bir boyutuyla Osmanlı hayranlığını bir sonucudur. Karma eğitim karşıtlığı, örneğin R. T. Erdoğan gibi, “Türkiye, kendisine din olarak Kemalizmi almış, başka hiçbir dine hayat hakkı tanımayarak kitlelere zorla dikte ettirmiştir. Oysa en üst belirleyici İslam’ın ilkeleridir. Her şey ona göre belirlenir” ya da, “Elhamdülillah Müslümanım diyenlerin, şeriatçıyım demesi de gerekir. Elhamdülillah şeriatçıyım” diyenlerin tutumudur. A. Gül gibi, “İslam’a aykırı kanunlar kalkacak” diyenlerin beklentisidir. 14 rektör atarken bir tanecik olsun kadın rektör atamayan ve “Kadın ve Adalet Zirvesinde” konuşurken, “Kadın ile erkeği eşit konuma getiremezsiniz, o fitrata terstir” (gazeteler, 25 Kasım 2014) diyen bir cumhurbaşkanının anlayışında olanların özlemidir.

Karma eğitim karşıtlığı, aydın dindarlar ve din adamları “Kuran’da örtünme şart değildir” dese de, küçücük kızların türbana girmesini özgürleşme olarak sunanların işidir; bağnazların, insan haklarına inanmayanların, kadını cinsel nesne ve çocuk üretme aracı olarak görüp kadının toplumsal yaşamdan çıkarılmasını isteyenlerin beklentisidir.

Çorum’daki AKP’li bir belediye meclisi üyesi, “Kızlar okuyunca, erkekler evlenecek kız bulamıyor” demektedir! AKP’nin maliye bakanı, işsizliği, kadınların iş aramasına bağlamaktadır! AKP hükümetinin bir başbakan yardımcısı, kahkaha atan kadınların iffetsiz olduğunu söyleyebilmektedir! “Eşim, yani öz babası kızıma cinsel tacizde bulunuyor, boşanayım mı” diye soran bir kadına Diyanet İşleri, “Eşiniz özür dilediyse affedin” diyebilmektedir! AKP’li bir belediye başkanı, terör sorunu çözmek için kuma alınmasını önerebilmektedir! Benzeri anlayış ve söylemler giderek yaygınlaşmakta-

dır. Karma eğitim karşıtlığı bu tür anlayışların ürünüdür. Osmanlı’nın uzantısı olan Cumhuriyet rejiminde, sınırlı sayılarda da olsa “inançları” üzerinden kızların öğretime ve karma eğitime karşı olanlar hep olmuştur. Ancak Türkiye’nin bugün geldiği noktada, karma eğitim karşıtlığının, yaygın olarak Kuran kursları ve imam hatipler gibi dini öğretilerden geçen kişilere aktarılmış bir tutum ve davranış olduğu görülmektedir. Bağnazlar öğretim kurumlarında çöreklenince bu tür düşünceler de palazlanıp yaygınlaşmıştır. 12 Eylül 1980 askeri darbesinin benimsediği Türk-İslam anlayış ile Diyanet İşleri Başkanlığı’nın darbeden sonra din toplumu yaratma konusunda üstlendiği misyon, bu tür tutum ve davranışların yaygınlaşmasını kolaylaştırmıştır.

Devlet Planlama Teşkilatı’nın darbe hükümeti zamanında 1983’te hazırladığı “Milli Kültür Raporu’nda Türk-İslam sentezi, din-devleti; millet, din cemaati; milli kültür, İslam kültürü; milliyet, İslamiyet; milliyetçilik, İslamcılık; Türk milleti, yüzde 99’u Müslüman olan Türkler; laiklik, din düşmanlığı; bilim de Kur’an’daki bilgiler olarak kullanılmaktadır” (Güvenç ve diğerleri, 1991: 49). “Bu rapora göre, Ansiklopedistler, Positivistler, Siyanistler (bilimciler, scientists), Marxistler, Evrimciler, Freud’çu psikolog ve hekimler, din ve ahlâk düşmanlardır; o kadar ki rapora göre dinsiz ilim felakettir” (Güvenç ve diğerleri, 1991: 15). Türkiye Diyanet Vakfı (TDV)’nin bir yayınında ise dinsizlik “her türlü fazilet-sizliğin doğmasına ve yayılmasına ve bunun sonucu olarak da ahlaki düşüncelerin kaybolarak toplumun bozulmasına” (Sanay, 1984: 37) neden olarak gösterilmektedir. TDV’nin bir başka yayınında, “dini olan motifleri milli kültürden çekip çıkardığınız zaman geriye bir şey kalmaz” (TDV, 1996: 127) denmekte, laiklik ve bilimsellik anlayışı da, “Vahyin bütünüleştirici ve birleştirici imkanından kafaları, kalpleri ve eğitimimizi mahrum eden zihniyet” (s.120) olarak sunulmaktadır!

Cumhuriyet devrimini gerçekleştirenlere, “Osmanlı'nın ayak takımı olarak nitelenebilecek bir avuç çapsiz, fikirsiz ama gözükara ve ne kadar olabilirse o kadar halk düşmanı” (Yüksel, 1996: 15) diyenler, “Ahlakın, erdem, vicdan ve merhametin İslam inancı olmazsa mümkün olmayacağı” (Taha, 1998: 5) sananlar, imama hatipleri, “... onların (Cumhuriyetçilerin) ‘yukarıdan-aşağıya’ dayattıkları batı tipi, seküler, gayri insani hayat tarzının önünde en ciddi engel” (Yıldız, 2003) olarak görenler vardır. Eğitimin amacının, “İslam'ın hedeflediği insanı kamili” yetiştirmek olduğunu ve “insanı kamilin, İslam dışı eğitim sistemleri ile” yetişmeyeceğini, “İslami eğitimin gayesine uygun düşebilmesi için besmelenin kitapların başına yazılması, her derse ve her işe başlarken besmele çekilmesi gerekir. Beş vakit namazın kılınması için okullara mescitler tahsis edilmesi, namazın kılınması sağlanmasıdır. Cuma günleri Cuma namazının kılınması için programlar ona göre ayarlanmalıdır” (Güzel, 1998: 27) isteğinde olanlar vardır.

İlahiyatçılar içinde, “Müzik için haram diyemeyiz ama helâl de diyemeyiz. İçeriği İslâm'a uygun olmalıdır. Ama kadın sesi içeren müzik kesinlikle caiz değildir; Şarkı, ancak çalgı ve kadın sesi içermiyor, sözleri de dinen sakıncalı değilse dinlenebilir; Hanefî mezhebine göre müziğin icrası da, dinlenmesi de haramdır. Bir değneğin, bir çubuğun bir yere ahenkli bir şekilde vurulması bile bu hükme dahildir ve haramdır” diyenlerin sayısı giderek artmaktadır. “Osmanlı düşmanlığı, gizli İslam düşmanlığıdır” ve Gezi protestoları için “Dinsizlerin işi” diyen Rotterdam İslam Üniversitesi rektörü Prof. Dr. Ahmet Akgündüz'e göre, “Karma evleri savunanlar veled-i zina toplumunu savunanlardır”! Cumhuriyet rejiminin istediği, “fikri hür, vicdanı hür ve irfanı hür” nesil yetiştirmekle görevli öğretmenlerin bir bölümünün oluşturduğu bir sendika bile, okullardaki başarılı öğrencilerin ödül olarak Umre'ye götürülmesini, din dersleri tan kadına bir birim verilirken erkeğe iki biri verilmesi, erkeğin dört kadın alabilmesi ve peygamberin veda hutbesine göre gerektiğinde erkeğin kadını dövmesiyle ilgili inançlar ve “Saçı uzun aklı kısa; elinin hamuruyla

erkek işine karışma” gibi geleneksel söylemler de, karma eğitim karşıtlığını yaygınlaştırıp pekiştirmektedir. Başta AKP'nin milli eğitim bakanlığı olmak üzere karma eğitim karşıtlarının bir bölümü, karşıt duruşlarının nedenini, bağnazlıklarıyla açıklamak yerine çeşitli bahaneler uydurarak açıklamaya çalışmaktadırlar.

Örneğin kimi, kızların/erkeklerin ayrı okulda okuduklarında daha başarılı olduklarını gösteren münferit ve genellenemeyen araştırmalardan dem vurmaktadır. Hatta “Karma eğitim, ‘Yüzyılın en büyük pedagojik yanlışı’... Gün geçmiyor ki kız- erkek karışık eğitimin daha fazla zararları keşfedilmesin” gibi gerçek dışı söylemlerden çekinmemektedirler.

Kimileri işi, erkeklerin kızları düşünmekten başarılı olamadıkları noktasına kadar götürmektedir. Bakanlık ayrıca karma eğitimi, bazı bölgelerde kız çocuklarının okullaşmasını engelleyen bir durummuş gibi yansıtmaktadır. Gerçek nedenin o bölgelerdeki kimi ailelerin genelde kız çocuklarının okumasını istememeleri olduğunu göz ardı etmektedir. Çünkü o aileler için kız çocuk, ailenin hem emek gücüdür hem de yüklü bir bedel karşılığında yaşlı-başlı kişilerle evlendirme beklentisiyle gelecek umududur. Okuyan kız ise, bir mal gibi evlendirilmeye, ailesi ve/ya da kocası tarafından güdülenmesine yanaşmamaktadır.

Milyonlarca yurttaş anadilde eğitim istemektedir. Milyonlarca insan okulunun imam hatibe dönüştürülmesine karşıdır. Yüz binlerce çocuk, Anadolu lisesi sınavını kazanamadığında imam hatibe gitmek istememektedir. Milyonlarca insan din kültürü ve ahlak bilgisi (DKAB) dersinin zorunlu olmamasını istemektedir. Hatta DKAB dersinin zorunlu olmayacağına dair, Türkiye gibi üye devletler üzerinde yaptırım gücü olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı vardır. Bütün bu istekler karşısında duyarsız kalan ve mahkeme kararını bile uygulamayan bakan, “Ayrı kız okulları için ciddi talep var” diyerek karma eğitimde gedik açmaya çalışmaktadır.

Çünkü iktidarın/bakanın önceliği, insan haklarına dayalı çağdaş değerler değil, öğrendikleri bağnaz değerler ve buna uygun olan isteklerdir.

Öte yandan, karma eğitime karşı çıkanların, çocuk-kadın istismarını, töre-namus cinayetlerini, kızların çocuk yaşta (ve de üstelik bir bedel karşılığında) evlendirilmelerini, Soma ve Ermenek kömür madeni faciaları ile 17 ve 25 Aralık 2013 yolsuzlukları gibi konuları kendilerine dert etmedikleri görülmektedir. Karma eğitim karşıtları genelde, devletin ihmali sonucu ortaya çıkan durumları “Allah’ın takdiri” olarak görmekte, 17 ve 25 Aralık yolsuzlukları için, “Ama toplanan paralar hayırlı işlere harcanıyor” demektedirler. On binlerce Suriyelinin ölmesine ve milyonlarca Suriyelinin perişan olmasına yol açan Esat karşıtlığını ve orada bir şeriat düzeni kurma hedefini ise, “demokrasi savaşı” olarak sunmaktadırlar.

Karma Eğitimde Sona Doğru

Yukarıda örneklenen düşünce ve anlayışlar, karma eğitim karşıtlığını besleyen düşünce ve anlayışların çok küçük bir bölümüdür. Okulları imam hatiplere dönüştürenler, Kuran kursuna gitmede yaş sınırını kaldıranlar, anaokullarında bile bebelere türban ya da takke takmaya kalkanlar, genelde laikliği “gayri insani hayat tarzı”, laik ve bilimsel eğitimi de “kötülüklerin kaynağı” olarak görmekte ve din devleti özlemini yansıtmaktadırlar. Başbakan Erdoğan’ın 2012 başlarında, “Dindar nesil, dininin ve kininin davacısı olacak gençler”den söz etmesi de bu nedendir. Yine bu nedenle,

- 2012 Martında 4+4+4 yasası çıkarılarak imam hatip ortaokulları açılmış, seçmeli din dersleri konmuş, hem ilkokula başlama yaşı hem de ortaokula başlama yaşı küçültülmüştür.

- Çocukların imam hatipleri ve de din derslerini seçmeleri için, çocukları çocuk yaşta camiye alıştırmak için akli-almaz yöntemlerin uygulanmasına başlanmıştır.

- Kılık kıyafet yönetmeliği değiştirilmiş, önce, şort ve buluz gibi cumhuriyet rejiminde yaygınlaşan giysilerin okullarda giyilmesi yasaklanırken din derslerinde türbana izin verilmiştir. Sonra ta türban serbestliği ilkokula kadar yaygınlaşmıştır.

- Ortaöğretim yönetmeliği değiştirilip “soran, araştıran, eleştiren” öğrenci yetiştirilmesinden vazgeçilirken, lise öğrencisine evlenme izni verilmiş ve evlenen öğrencinin açık liseye gönderilmesi koşulu getirilmiştir; evlenen kızın evine kapanması ve toplumsal yaşamdan kopması olasılığı güçlendirilmiştir.

- 6-8’inci sınıflarda yılda bir kez yapılan Seviye Belirleme Sınavı yerine, şimdilik 8’inci sınıfta 6 dersten yılda iki kez yapılacak Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sistemi getirilmiştir.

- Okulların imam hatiplere dönüştürülmesine başlanmış, sonra sırasıyla liseler, meslek liseleri ve Anadolu öğretmen liseleri kapatılıp bir bölümü imam hatibe ve diğerleri Anadolu liselerine dönüştürülmüştür. Anadolu lisesini kazanamayan çocuk, imam hatibe gitmek zorunda bırakılmıştır.

- Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu, 2013’te karma öğrenci yurtlarını, kız ve erkek yurdu olarak ayırmıştır. • Bakanlık, 1 Mayıs 2014 tarihli genelgesine göre valilikler, “karma” ve “yalnızca kız öğrencilerin öğrenim görebileceği” meslek okulu açabilecektir. Ancak, yalnız kız öğrencilerinin okuyacağı liselere, “... kız lisesi” denmeyecektir!

- Bakanlık, 8 Ağustos 2014'te illere gönderdiği genelgeyle ortaokul öğrencileri içinde hafızlık kursuna gidenlerin bir yıl izinli sayılması istenmektedir. .

- Bakanlık okullara mescit açılmasını istemekte, mescidi olan okula 10 ve laboratuvarı olan okula ise 2 puan vereceği okulları puanlama sistemi getirmektedir.

- İzmir'de, bir ortaokulda, DKAB dersi öğretmeni, tahta ya kaldırdığı Alevi çocukların kelime-i şahadet getirmesini isteyebilmektedir. • Düzce'de bir üniversite, üniversiteyi kazanmış öğrencisini kız yurduna almak için, namaz kılma ya da ablaların dini söyleşilerine katılma şartı koşmaktadır.

- Balıkesir'de bir üniversite, tamamı ilahiyatçılardan oluşan kişilerle, öğrencilere manevi-psikolojik danışmanlık hizmeti verecek bir merkez kurmaktadır.

- TÜRGEV, Ensar Vakfı, Furkan Vakfı, Hizmet Vakfı, Hayrat Vakfı gibi bağınazlıklarıyla tanınan kuruluşlara imam hatiplerde ders vermesi ve kitap dağıtması hakkı verilmektedir.

- Gençlik ve Spor Bakanlığı erkek öğrencilere, "eş seçimi ve evliliğe hazırlık" paneli düzenlemektedir. Yurtkur Çayeli Müdürlüğü'nde düzenlenecek panelin afişinde, "kadın dört şey için nikah edilir; malı, soyu, güzelliği ve dini. Sen dindar olanını seç ki elin bereket bulsun" gibi ifadeler yer verilmektedir.

Sonuç

Eğitim ve kültür yaşamıyla toplumsal yaşamda var olan Cumhuriyet aydınlanmasının kazanımları ve değerleri, AKP tarafından bir bir yok edilmektedir. Özellikle 2011 genel seçimlerinden sonra yaşanan dönüşümler, yukarıda özetlendiği üzere, sıranın karma eğitime son verilmesine geldiğini göstermektedir. Ancak Cumhuriyetin aydınlanmacı kazanımlarını koruması ve kollaması beklenen kurum ve kuruluşlar ile aydınlar ve bürokratların büyük bir çoğunluğu Cumhuriyet aydınlanmasına ve insan haklarına saygılı, laik, demokratik ve sosyal hukuk devleti anlayışına karşı

anlaşılmaz ve ihanete varan bir tutum içindedirler. Bu durumda, Cumhuriyetin kazanımlarına sahip çıkma işlevi ve görevi, bilinçli ve duyarlı yurttaşların oluşturduğu demokratik kitle örgütlerine kalmaktadır. Onlar da bu gidişi engelleme konusunda duyarsız ya da yetersiz kalırlarsa, karma eğitime son verilmesi an meselesidir. Ardından da Latin harfleri ve rakamlarının değiştirilmesi, Cuma gününü tatil günü olması, ders saatlerinin ezan saatlerine göre düzenlenmesi ve de hatta kadına örtünme erkeğe de camiye gitme zorunluluğunun getirilmesi gündeme gelecektir.

Kaynakça

Güvenç, B.; Saylan, G. ve Tekeli, İ. S. (1991). *Türk İslam sentezi*. İstanbul: Sarmal Yayınevi.

Güzel, A. (1998). *Nasıl bir eğitim? ilkadım*, 123, Ekim, 26-27.

Oksay, R. (2014). *Türkiye'de kadınların üniversitede* 100. yılı, *Cumhuriyet Bilim Teknoloji*, 1444, Kasım, 10-11.

Sanay, E. (1984). *Gurbetçinin el kitabı*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, No: 238, Emel Matbaacılık Sanayii.

Yıldız, A. (2003). *Haydi imam-hatiplere! Vakit*, 26 Ağustos.

Yüksel, H. (1996). *Cumhuriyet dönemine Türk aydını*, *Akademya*, 4, Ekim, 15-18.

KARMA EĞİTİM

Dr. Niyazi ALTUNYA

Son günlerde eğitim devrimimizin en önemli ilkelerinden biri daha; karma eğitim, çöpçatan sendikanın da katkısıyla ortadan kaldırılmak isteniyor. Bu karşı devrim girişimi bizi geçmişe götürdü; Karma eğitimin gelişimini anımsadık.

Türkiye’de kız-erkek karma eğitim, 1920’lerin başında ileri görüşlü bazı eğitimcilerimizin aldığı sorumlulukla çok az okulda uygulanabilmişti. İmparatorluk Eğitim Bakanlığı buna yatkın değildi. 1921 yılında İnas Darülfünunu [Kız Üniversitesi]’ndaki kız öğrencilerin erkek sınıflarını işgali ile üniversite karma eğitime başlamak zorunda kalmıştır. Bu olay rektörün istifasına neden olmuş, ama karma eğitimden dönülmemiştir. 1924 yılında tüm ilköğretim karma oldu. Ancak ortaöğretimde bu uygulama sancılı başladı.

O yıllarda tek ortaokulu bulunan

küçük kentlerde valinin kız çocuğu bile erkeklere özgü ortaokulda okuma olanağı bulamıyordu. 1927 yılında Ortaöğretim Genel Müdürü Cevat Dursunoğlu, hem somut gereksinimleri hem pedagojik gerekçeleri öne sürerek Talim ve Terbiye Kurulu’ndan, ortaokullarda karma eğitimin başlatılmasına karar verilmesini istedi. Mustafa Necati’nin büyük umut ve güvenle kurduğu bu Kuruldan olumlu karar çıkmadı. Bakan, birçok konuda olduğu gibi bu konuda da sorumluluğu üzerine alarak 1927-28 öğretim yılında ortaokullarda karma eğitimi başlattı. Dursunoğlu, o günlere ait anılarında şöyle diyor:

“Bereket devrimlere candan inanan ve çetin durumlar karşısında sorumluluğu üstüne almasını bilen Mustafa Necati gibi bir bakan vardı (...) Necati (...) Anadolu’da

bulunan 70 kadar ortaokulda karma öğretimin başlamasını gereken yerlere bildirdi (...) Atılan adım büyük olduğu için tepkisinin de ağır olacağı beklenebilirdi (...) Tam tersine (...) istenmeyen olaylar karma olmayan okulların bulunduğu yerlerde geçmiştir...” (İncece: 1961/2)

Bu uygulamanın sonucu 15-29 Temmuz 1930 tarihlerinde yapılan Bakanlık Müfettişleri ve Maarif Eminleri toplantısında tartışıldı. Toplantıda yapılan konuşmalara göre garip karma eğitim örnekleri sergilenmişti. Örneğin, bazı ortaokullarda kız ve erkek sınıfları ayrılmıştı. Bazılarında da kız ve erkeklerin ders ve teneffüs saatleri ayrılmıştı. İşin garip yanı, bu kongrede oluşturulan komisyonun da benzer önerileri vardı.

Son günlerde eğitim devrimimizin en önemli ilkelerinden biri daha; karma eğitim, çöpçatan sendikasının da katkısıyla ortadan kaldırılmak isteniyor. Bu karşı devrim girişimi bizi geçmişe götürdü; Karma eğitimin gelişimini anımsadık.

O yıl, karma ortaokulları bitiren kızların karma liselerde okumaları gerekiyordu. İçlerinde Selim Sırrı Tarcan, İhsan Sungu gibi ünlü eğitimcilerin de yer aldığı komisyon, liselerde karma eğitime geçilmesine karşı idi. Üniversiteyi Avrupa'da bitirmiş Bakan Cemal Hüsnü [Taray] de kuşku içindeydi ve "Birçok kadın muallimler bana karma mekteplerden gelen kız talebemizde bir kadında bulunması lazımgelen incelik ve zarafetin kalmadığını, konuşma tarzlarının değiştiğini, kızlarımızın erkekleşip kabalıştığını söylediler." diyordu. Tarcan gibi uygar dünyayı yakından tanımış, İmparatorluk döneminde kadınlara beden eğitimi yaptırmış biri bile karma eğitimde kızların erkekleşeceğinden, erkeklerin kadınlaşacağından endişe ediyordu.

Bu toplantıda karma eğitimin

lehinde konuşanlar da olmuştur. Örneğin, toplantıya katılanlardan Muzaffer Bey adında birisi, istenmeyen davranışların okul dışında da olabileceğini belirterek, okulda görülebilecek uygunsuzlukların yönetici ve öğretmenlerin çabalarıyla giderilebileceğini belirtiyordu. Ortaöğretim Genel Müdürü Cevat Dursunoğlu ise, yıllar önce karma eğitime geçmiş Kuzey Avrupa ülkeleri kadınlarında eşlere saygısızlık, iffetsizlik gibi olumsuzlukların görülmediğini belirterek, "Kadın erkekleşiyor, deniyor. Bu noktada şahsi kanaatim şudur: Kadının erkekleşmesini istiyorum; çünkü bizde kadın lüzumundan fazla dişileşmiştir. Erkekleşen kadın, cinsiyeti kaybolan kadın değildir." diyor. Bakan Taray ise, Kuzey iklimi ile Adana ikliminin, insanların ahlaki üzerinde farklı etki yapacağı gibi bir safsata öne sürüyordu

(MVM: 1930/19).

Sonuçta o yıllardan başlanarak yavaş yavaş karma eğitime gündüzlü liselerde de geçilmiş, yatılı genel ve mesleki eğitimde ise, Köy Enstitülerinin kuruluşuna kadar (1937) geçilememiştir. Bunun istisnası 1924'te açılan Musiki Muallim Mektebi'dir. Mesleki ve teknik öğretim okullarımız, yüksek kısımları dahil, 1970'lerin sonuna kadar karma olamamıştır. Yine de Türkiye karma eğitimi başlatmada birçok Orta Avrupa ülkesinden öndedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında yurtdışına yoğun biçimde giden kız öğrencilerimizi gören yabancı okul yöneticileri ve öğretim elemanları şaşkınlık geçirmişlerdir. Ne ki, köy enstitülerinin örneği, 1970'lerin sonuna kadar mesleki ve teknik öğretim okullarında (yüksek dereceliler dahil) görülememiştir.

Kaynakça:

Dursunoğlu, Cevat (Nisan 1961). "Karma Eğitim" İnce. Sayı 2 Maarif Vekâleti Mecmuası (1930). Sayı 19

VELİ DEMİR
Eğitim-iş Genel Başkanı

Cumhuriyet eğitimini bitirme şurası

Cumhuriyet Eğitimini Bitirme Şûrası Türkiye'de eğitim politikalarının oluşturulmasında belirleyici olan ve dört yılda bir yapılan Milli Eğitim şûraları, ihtiyaç belirleme, hedef saptama ve strateji oluşturma açısından son derece önemlidir. Bir danışma kurulu olan şûrada görüşülen ve karar altına alınan konular Milli Eğitim politikası olarak yaşama geçirilir.

AKP iktidarı döneminde gerçekleştirilen üçüncü eğitim şûrası olan 19. Milli Eğitim Şûrası'nda, "Öğretim Programları ve Haftalık Ders Çizelgeleri", "Öğretmen Niteliğinin Artırılması", "Eğitim Yöneticilerinin Niteliğinin Artırılması" ve "Okul Güvenliği" başlıklarında oluşturulan ihtisas komisyonlarında yoğun tartışmalar yürütülmüştür.

Eğitim-İş, komisyonlarda laik, bilimsel eğitimin ve Cumhuriyetin eğitim devriminin kazanımlarının tek savunucusu olarak mücadele etmiştir. Ancak baştan sona çağdaş, laik, bilimsel eğitime ve pedagoji bilimine meydan okuma şeklinde gerçekleştirilen 19. Milli Eğitim Şûrası, eğitimin modernleşmesinden çok, sadece karma eğitimin ve zorunlu din derslerinin tartışıldığı bir tiyatro oyununa dönüşmüştür.

Eğitim sistemine dair hayati kararların alınacağı şûra, Ankara'da MEB Şûra Salonu dururken kamuoyunun dikkatinden kaçınılmak için Antalya'da toplanmış, yandaş sendika Eğitim Bir-Sen dışındaki sendikaların temsilcileri bir elin parmaklarını geçmemiş, İHH, TÜRGEV ve Ensar Vakfı gibi iktidara yakın oluşumlar delegasyonda yer alırken ADD, ÇYDD ve Alevi Bektaşî Dernekleri şûrada temsil edilememiştir.

Eğitimi kendi ideolojik hedeflerine göre biimlendirmek isteyen Milli Eğitim Bakanlığı'nın, farklı fikirlere, demokrasiye, bilimsel düşünceye ne kadar tahammülsüz olduğu ve kendi yayımladığı yönetmeliklere uymaktan aciz olduğu, bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı kendi kurşun asker delegasyonu- nu oluşturmak için 8 Temmuz 2014'te yönetmelik deği- şikliği yapmıştır. şûrada, yandaş sendika ve yandaş örgütlerin delegasyon hkimiyyetinde 179 tavsiye kararı alınmıştır. Erdoğan'ın açılış konuşmasında "200 yıldır eğitimi formatlayan sistem kendisine yabancı nesiller yetiştiriyor" diyerek "anaokulundan başlayarak yeni hayat tarzı" mesajını vermesinin ardından; zorunlu din dersinin ilkokul 1. 2. ve 3. sınıfa kadar indirilmesi, haftalık din dersi saatlerinin artırılması, hafızlık için eğitime 2 yıl ara verilebilmesi, din derslerine yer açmak için insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi derslerinin kaldırılması, Anadolu turizm ve otelcilik meslek lisele- rinde "alkollü iki ve kokteyl hazırlama" dersinin kaldı- rılması ile okulları yarı açık cezaevine çevirecek bir dizi öneri, sayısal çoğunluğu AKP tarafından güvence altına alınmış bir oylama ile resmi tavsiye karar niteliği kazanmıştır.şranın açılış konuşmasında Milli Eğitim Bakan Nabı Avcı, "şûra gündemi dışında gündem mad- delerinin grşlmeyeceğini ve gündem maddeleri dışında da kararlar alınmayacağım" belirtmişti. Oysa, siyasi iktidarın yapmayı planladığı düzenlemeleri toplumun talebiymiş gibi gündeme getirmekle görevli olan Eğitim Bir-Sen'in komisyonlarda reddedilen ner- geleri, tekrar gündeme alınarak oylanmıştır. Birinci gün okulncesine din kültürü ve ahlak bilgisi dersi ile Kura- nikerim, Siyer-i Nebi'nin ders olarak konması, ilahiler öğretilmesi ve sofrada duaları ezberletilmesi isteği de gündem dışıydı ve görüşülüp reddedilmemişti. Ancak ikinci gün ilkokul müfredatının görüşülmesi sırasında bir başka gündem dışı öneri geldi ve kabul edildi. Din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin, hem de anayasanın 24. maddesine atıf yapılarak 1-2 ve 3. sınıflarda okutul-

masına karar verilmiştir. Aynı durum turizm ve otelcilik liselerinde okutulan "Alkollü iki ve Kokteyl Hazırlama" dersinin kaldırılması konusunda da yaşanmıştır. Yani AKP'nin ileri demokrasisi, eğitim şrasına da damgası- nı vurmuştur.

Eğitimi kendi ideolojik hedeflerine göre biimlendir- mek isteyen Milli Eğitim Bakanlığı'nın, farklı fikirlere, demokrasiye, bilimsel düşünceye ne kadar tahammül- söz olduğu ve kendi yayımladığı yönetmeliklere uymak- tan aciz olduğu, bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bakan Avcı, şûrada "elbirliğiyle ve gönül birliği içerisinde eğitim sistemimizin, bundan sonraki rotasını belirleye- cek, gelecekte alacağımız kararlara ışık tutacak çok önemli tavsiye kararlarının alındığını" belirtmiştir.

Eğitimde 4+4+4 dayatmasını bile gölgede bırakacak kararların alındığı bu şûra, siyasi iktidarın eğitimi dini söylem ve kurallara göre şekillendirme uygulamalarının artarak devam edeceğini göstermiştir. Einstein'ın, "Eğitim gerçeklerin öğretilmesi değil, düşünmek için aklın eğitilmesidir" sözünden hareketle, şûrada alınan kararların hiçbiri Türkiye'nin PISA testlerindeki durumu- nu değiştirmeyecektir. OECD lkeleri ğrencilerinin matematik, fen ve okuma düzeylerini ölçen bu testte Türkiye 64 lke içinde 42. sıradadır. Eğitimin temel sorunlarına çözüm üretmek yerine "dindar nesil" yetiş- tirme amacına hizmet eden ve toplumda yeni kutuplaş- malar yaratacak şûra kararlarını onaylamak mümkün değildir. AKP'nin eğitim alanında ortaya koyduğu akıldışı dayatmalar karşısında Eğitim-ıř, ağdaş, laik ve bilimsel eğitimi savunmaya devam edecek, devrim yasalarına açıkça aykırı olan şûra kararlarının uygulan- maması için her türlü demokratik ve meşru mücadelesi- ni sürdürecektir.

EKENEK

19. Milli Eğitim Şurasında tartışmaya açılan Karma Eğitimin zorunlu olmaktan çıkarılması önerisi çağdaş dünyadan nasıl da hızla uzaklaştığımızı düşündürdü bize. Üstelik eğitimciler tarafından önerilen bu tabloyu Prof.Dr.F.Dilek Gözütok 'a sorduk.

Prof.Dr. F.Dilek Gözütok

Ankara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Fakültesi
Eğitim Programları Bl.Bşk.

Soru-1. 19. Milli Eğitim Şurasında gerçekleşen karma eğitimden vazgeçilmesi tartışmaları hangi görüş ve değerlendirmelerden kaynaklanmaktadır?

Yanıt: Ülkeyi yönetenlerin yıllardır büyük kitleler önünde ve aynı anda onlarca televizyon kanalında "Kadınları ve erkekleri eşit konuma getiremezsiniz, bu fıtrata terstir" sözlerinin altındaki anlayıştır. Ülkeyi yönetenler ve onların hoşuna gitmek isteyenler hemen her gün bu anlayışı destekleyen sözler söylemektedirler. Üst düzey bir yöneticinin "Kadın ve erkek eşit değildir. Kadın kadına eşitlik doğru olandır, erkek erkeğe eşitlik doğru olandır, ancak kadının özellikle adalet karşısındaki eşitliği aslolandır" türünden söylemleri 1. Uluslararası Kadın ve Adalet Zirvesi'ndeki çoğunluğu kadın olan kalabalık izleyiciler tarafından ne yazık ki, hararetle alkışlanmıştır.

Demokrasi, ileri demokrasi, açılım, çözümlüm, demokratik çözüm, dünya lideri vb. kavramların içleri nasıl boşaltılıp tam da tersi anlamlarla doldurulduysa eşitlik kavramı da fiziksel yapıya dayandırılarak "eşdeğerlik" gibi kendisi dışından birinin değerlendirmesine bağlı bir kavram haline getirilmeye çalışılmaktadır.

Birileri bu kavramın da içeri boşaltmadan, konuya "İNSAN" kavramını irdelleyerek girelim. Erkek ve kadın cinsiyetlerinden oluşan insan, başlangıçta bilgisiz yani cahildi. Varlığını sürdürme savaşı verirken yaşadığı her deneyimi ile bilgileni, beceriler edindi ve bunları dünyaya getirdiği yavrularına öğretti.

İnsanın kavramsal, analitik, bilimsel, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmesi binlerce yıl sürmüştür. İnsan uygarlığının gelişimi, özgür düşünce ürünlerinin yoğunlaşmasıyla ivme kazanmıştır. İnsanlığın en hızlı geliştiği son 3-4 yüzyıldan önceki politik ve sosyal yapısı tarıma ve dine dayalı feodal bir düzene göre kurulmuş iken, bugün çağa ayak uydurabilen toplumlarda yaşamın temel eksenini bireysel haklar ve bilimsel ilkeler oluşturmaktadır.

İnsan gelişirken yanı sıra diğer canlılar da evrim geçirmişlerdir. İnsan dışındaki canlılar, evrim sürecinde yaşamını sürdürdüğü çevre faktörlerinin de etkileri ile her canlı türünün tamamı benzer değişimler göstermiştir. 2014 yılını geride bırakıyor olduğumuz şu günlerde dünyada büyük insan kitleleri hala imgelerle düşünürlerken, bazıları ve ne yazık ki küçük bir kısmı ancak kavramsal, analitik, bilimsel, eleştirel ve yaratıcı düşünme aşamalarına gelebilmişlerdir. Bir diğer anlatımla insanların evrimi toplumu oluşturan bileşenlere ve bireysel özelliklere göre bireyden bireye farklılıklar göstermektedir. Bunun sonucu olarak da toplumlar arasında ve toplumu oluşturan bireyler arasında gelişmişlik farklılıkları ortaya çıkmaktadır. Bazen aynı anne babadan dünyaya gelen, benzer eğitim ortamında bulunan iki kardeş farklı gelişmişlik düzeyinde olabilmektedir. "Bireylerin, hatta ikiz kardeşlerin bile, bilişsel, duyuşsal, sosyal ve kültürel açılardan farklı oldukları bilimsel bir gerçektir"(Gözütok,2011,s.75).

Öteden beri Türkler erkek ve kadınlar arasında fark gözetmezken, hatta kadınlara daha fazla değer verirken, sonradan kabul edilen dini kuralların da etkisi ile kadınlar yavaş yavaş toplumsal yaşamın dışına itilmiştir.

Bireyler arasındaki bu farklılıklar, kimilerinin bilgi çağına geldiği, kimilerinin de hala ortaçağ varsayımları ile düşündüğü görüntüsünü verir. Bu iki uçtaki bireyler aynı teknolojiyi, aynı iletişim araçlarını kullanıyor, benzer fiziksel görüntü veriyorlarsa aralarındaki fark ilk bakışta anlaşılabilir. Ancak yaşam biçimleri, davranış biçimleri, hayata, bilime, insana, sanata, kadına ve erkeğe, bireysel hak ve özgürlüklere bakışları incelendiğinde fark anlaşılabilir. İnsanlar arasındaki eşitsizliğin kaynağı, onların kadın ya da erkek olmaları değildir. Eşitsizliğin kaynağı kadın ya da erkeğin evreni, dünyayı, ülkesini ve çevresini merak edip araştırması, yeni keşifler yapabiliş hastalıklara ve sorunlara çözümler bulabilmesi, yaptıkları araştırmalarla var olan bilgiye bilgi katabilmesi, evrene ve bilgiye kavramsal anlayışla ve düşünme becerilerini kullanarak bakabiliyor ya da bakamıyor olmasıdır.

Düşünme eyleminin olumsuz olarak algılandığı, canı sıkın birine "düşünceli görünüyorsun!" dendiği, düşünmemenin özendirildiği, öneri olarak da "ayağını sıcak tut başını serin, mideni hafif tut düşünme derin" dendiği, "icat çıkarma!"; eski köye yeni adet getirme!" özdeyişleri ile yaratıcılığın engellendiği, geleneksel eğitimden yetişip de sözü edilen düşünme becerilerini geliştirebilen insan sayısı ne yazık ki azınlıkta kalmaktadır. Azınlıkta kalan bu grubu Türk Eğitim Sistemi, barındırdığı düşünme becerilerini geliştirebilmiş yine sayısı az olan öğretmenlerine borçludur. Bireye verilen eğitim, onun dünyayı özgürce algılayabilmesini, kavrayabilmesini, analiz edebilmesini, eleştirebilmesini ve sonuçta kendi değer yargılarını oluşturabilmesini sağlamalıdır. Bireyin ailesinden edindiği kültür, eğitim kurumlarından kazandıkları, kitle iletişim kurumlarının iletileri ve ülkesini yönetenlerin halka ilettikleri anlayışlarla harmanlanarak bireyin niteliğini oluşturur.

Bu uyarıların etkisiyle insan ister kadın ister erkek olsun sıralanan bu aşamaları izleyerek gelişir. Toplumu oluşturan bireyler düşünsel evrimlerini tamamlamak istiyorlarsa bireysel hak ve özgürlüklerine sahip çıkmalı, bütün insanların da hak ve özgürlüklerine sahip olmaları, dolayısıyla düşünsel becerilerini üst düzeylere çıkarabilmeleri için çaba göstermelidirler.

Öteden beri Türkler erkek ve kadınlar arasında fark gözetmezken, hatta kadınlara daha fazla değer verirken, sonradan kabul edilen dini kuralların da etkisi ile kadınlar yavaş yavaş toplumsal yaşamın dışına itilmiştir. Aynı dini kabul etmiş diğer ülkelerle karşılaştırıldığında Türk kültürü ile harmanlanan din anlayışında, kadının haklarını kullanabilmesinde zaman içinde iniş çıkışlar görülmüştür. Osmanlı'nın son 100 yılında kadınlar haklarını elde etmek için büyük mücadeleler vermişlerdir. Cumhuriyet devrimleri ile Türk Kadını modern ülkelerden bile önce medeni haklarına kavuşmuştur. Kurtuluş Savaşında verdiği katkılarla Türk Kadını bu hakları fazlasıyla hak etmiştir. Cumhuriyetin ilk 15-20 yıldaki hızlı ilerlemeler ülkeyi yöneten anlayışın el değiştirmesiyle önceleri az az, 1980'den sonra hızlanarak ve son 13 yıldır saldırıya uğrayarak, neredeyse Türk kadını toplumsal yaşamdan silinmeye çalışılmakta ve ülke ortaçağ karanlığına sürüklenmektedir. Sanki bu dinde tesettür yalnızca kadınlara önerilmiş gibi, erkekler takım elbise ve ipek kravatlarla dolaşırken "inancı gereği" iddiasıyla kadınların başına sıkı bir bant sarılmış, tepelerine ya da enselerine ne olduğu anlaşılmayan bir kabarıklık yerleştirilmiş ve üzerine bir örtü bağlanmıştır. Etekler yerlere kadar uzatılmış, kadınlar, bir parçası çizgili, bir parçası desenli, bir parçası puanlı ya da alacalı renklerden oluşan, bazıları da yalnızca siyah giysilere büründürülmüştür.

Eğitim programları, program geliştirme bilim alanının kuram ve araştırmalarının bulgularının tersine, alan dışı kişiler tarafından ve bırakınız bilime aykırılığını sıradan kişilerin bile hemen görebileceği yanlışlarla dolu olarak yap-boza dönüştürülmüştür.

Örtünen kadınlar, Cumhuriyetin onlara tanıdığı mirastan eşit yararlanma, tek eşlilik, boşanma, çalışma, eğitim vb. haklarından yararlanarak dinin bu konulardaki emirlerini tanımazlarken "inancım gereği" deyip başka bir dinin ürettiği giysilere benzeyen görüntüye bürünme ikilemini yaşamaktadırlar. Örtünme amacıyla tesettüre girdiğini söyleyen bu kızlarımızın bazılarının bir başka ikilemi de, aşırı makyajla kendilerini boyamaları ve abartılı dar giysileri tercih etmeleridir. Bundan 30-40 yıl önce bir kadına bu giysilere bürünüp sokağa çıkması için büyük yararlar sağlansaydı yine de buna razı edilemezdi diye düşünüyorum. Ancak insanların alışmaları için başlangıçta bazı kadınlara bu kılıkla sokaklarda dolaşmaları için para verildiği haberleri gazetelerde yer almıştı.

Sorunuzun yanıtını kısaca özetlemek gerekirse: Sözü ettiğim ortaçağ düşüncesi toplum yaşamından kadın silme, yani kadının yaşam alanlarını yalnızca ev, annelik, evdeki hasta ya da yaşlıya bakma ile sınırlandırma anlayışıdır. Bilişsel gelişimini üst düzeylere ulaştıramayan bu anlayıştaki kişiler küçük bir kız çocuğunu bile gördüklerinde akıllarına cinsellik gelmekte, kendi ahlaki anlayışlarını geliştirmek ve yüceltmek yerine kadın cinsini toplumsal yaşamdan uzaklaştırmayı doğru zannetmektedirler.

Soru-2. Karma eğitimden vazgeçip tek cinsiyetli eğitime geçilmesinin gerçekleşmesi durumunda bunun sonuçları ne olur?

Yanıt: İlk sorunuza verdiğim yanıtta da belirtmiştim. Diğer birçok canlıda olduğu gibi insan kadın ve erkek cinsiyetli olarak varlığını sürdürmektedir. Tarihten bu yana hiçbir toplum yalnızca erkekler ya da yalnızca kadınlar dünyası yaratmamıştır. Çünkü insanın bu iki cinsi bir araya geldiğinde ancak varlığını sürdürebilir ve yaşamının her boyutunda birbirinin tamamlayıcısıdır. İmgesel düşünen insanlar, Adem-Havva söylemlerinden başlayarak fiziksel ve duygusal özelliklerine bakıp onlara toplum-

sal cinsiyet rolleri de yükleyerek bu iki cinsi kapıştırmışlardır.

21. yüzyılda artık orta düzeyde düşünebilen toplumlar bile erkek ve kadın cinsinin bir arada yaşamasının, bir arada eğitim almasının, bir birini tanimasının önemini ve yararını tartışmıyorlar. Biz neden tartışıyoruz konusuna gelince; Türkiye'yi ortaçağ karanlığına götürmeye çalışan bilişsel düzey ve Cumhuriyet düşmanı anlayış, ülkeyi yöneten anlayıştan da destek alarak bu konuda yalan yanlış, asla bilimsel temeli olmayan yayınlar yapıp, konuyla ilgili bilgisi olmayan kişilerle bu kirliliği yaymaktadırlar. Birazdan buna örnekler vereceğim. Ama önce, meydanı boş bulup bu bilgi kirliliğini her zaman yaptıklarını belirtmek istiyorum. 2012'de 4+4+4'ü ve 5 yaş uygulamasını getirdiklerinde "Bütün dünyada çocuklar 5 yaşında okula başlıyor" iddiasında bulundular. Oysa çocuklarını 5 yaşında okula gönderen ülkelerin oranı yalnızca %5'tir ve oralarda da bunun sakıncaları tartışılmaktadır"(Kapçı, vd.2014). Üniversitelerin bilimsel kuramlara ve araştırmalara dayalı olarak yaptıkları karşı çıkışlar asla dikkate alınmamıştır.

Eğitim programları, program geliştirme bilim alanının kuram ve araştırmalarının bulgularının tersine, alan dışı kişiler tarafından ve bırakınız bilime aykırılığını sıradan kişilerin bile hemen görebileceği yanlışlarla dolu olarak yap-boza dönüştürülmüştür. Uzmanların itiraz eden yazı ve söylemleri yokmuş gibi kabul edilmektedir. Yalnızca benim fakültemin bu konularda çok sayıda yayımlanmış çalışmaları vardır. Üniversitelerde yetkin ölçme ve değerlendirme uzmanları hizmet verirken eğitimde ülke çapında yapılan ölçme değerlendirme yanlışlarının, soru hırsızlıklarının bedelini çocuklarımız sistem dışına itilerek ödemektedir. Akademik liselerin kapasiteleri daraltılarak gençler ya istemedikleri alanlara mahkum edilmekte ya da açık lise safsatasıyla örgün eğitim dışına atılıp ucuz iş gücü olma veya küçük yaşta evlendirilme sorunu yaşamaktadırlar.

Devlet okulları ve ülkenin her köşesindeki yoksul öğrenciler yoksulluktan dökülürken bazı özel okullara parasal destek sağlanmakta ve eğitim kurumları özelleştirilmektedir. Eğitimden ve sağlıktan yararlanma varlıklı insanlara sunulmuştur. Parasını ödeyen askerlik de yapmamaktadır. Son 13 yıldır ülkeye verilen zararlar çok sayıda kitaba konu olmuştur.

Şimdi karma eğitimden vazgeçme konusunda yazılanlara bakalım. Eğitim–Bir-Sen tarafından çıkarılan, eğitim, öğretim ve bilim araştırma dergisi olduğu iddia edilen Eğitime Bakış dergisinin Ocak-Şubat-Mart 2012 tarihli, 22. sayısının Genel Basın Yayın Sekreteri Ali Yalçın imzalı Editörden başlıklı yazısında: “1924’de ilkokullarda, 1927’de ise ortaöğretimde başlatılan ve her zaman tartışmalara konu olan karma eğitimi ele alıyoruz” denmektedir. Yahya Akyüz’ün Türk Eğitim Tarihi kitabına bile baksalar “Osmanlı’da kız ve erkek çocuklar 5-6 yaşlarından itibaren sıbyan mektebine beraber giderler 3-4 yıl öğrenim görürlerdi”; “ II. Mahmut 1824’de sıbyan mekteplerine devam zorunluluğu hakkında bir ferman yayınlamıştır” diye yazdığını görecektirdi. Kısa bir tarama yapsalardı Bezm-i Alem Valide Sultan’ın eseri olan 21 Mart 1850’de açılan Darülmâarif gibi rüştüye üzerine 3 yıl olan bir eğitim kurumunda karma eğitim yapıldığını, 16 Eylül 1921’de kızların İstanbul Darülfünuna alınmasına karar verdiğini görürlerdi. Ortaçağ anlayışının bütün direnmelerine karşın bu ülkede modernleşme ve aydınlanma hareketleri Osmanlı döneminde başlamıştır. Mustafa Kemal ve ülkeyi kurtarmada öncülük edenler Osmanlı’nın modernleşme döneminde yetişmişlerdir. Cumhuriyet devrimlerinin çoğu, bütün ülkeye yayılamamıştır ama, Osmanlı döneminde başlatılmış ya da alt yapısı o dönemde hazırlanmıştır. Cumhuriyetle birlikte aydınlanma hareketi bütün ülkeye yayılmaya çalışılmıştır.

Ne yazık ki 1800’lü yıllarda karma eğitime karşı olanların gösterdikleri namus, ahlak, tahrik, kızların güvenliği için gibi düzeysiz gerekçeler, 2014 yılında da ileri sürülmektedir. Bu iddialarını kanıtlamak için de bilgi kirliliği yaratmakta, sanki batı ülkelerinde de karma eğitim sorgulanıyormuş gibi kaynaklar çarpıtılarak yalan yanlış alıntılar göstermekte, gazetelerdeki hayal ürünü haberleri bilimsel araştırma imiş gibi sunmaktalar.

Tıpkı “bütün dünya çocuklarını 5 yaşında okula gönderiyor” dedikleri gibi... Kadın ve erkeği bir arada görünce aklına flört ve cinsellik gelen anlayışın destekçileri ülkeyi yöneten güçleri de ardına alarak ve yaptığı alıntıları da çarpıtarak karma eğitim karşıtı yayınlar yapmaktadır.

“Yüz yılın pedagojik yanlışı karma eğitim sorgulanıyor” başlıklı yazıda kadın ve erkeğin fiziksel ve duygusal farklılıkları, ilgileri vb. durumlar karma eğitimin kaldırılmasına gerekçe imiş gibi gösteriliyor. Hiç de akademik bir yayın olmayan Der Spiegel dergisinde yazan kadın ve erkek karşılaştırmaları karma eğitimin kaldırılması için gerekçe imiş gibi anlatılıyor. Zaman gazetesinde yer alan “New York Harlem’de hamile kalan kızlar” haberi; kaynak gösterilmeden sanki karma eğitimden vazgeçiliyormuş izlenimi veriliyor. Yine Der Spiegel kaynak gösterilerek “ayrı eğitimde not ortalamalarının yükseldiği” haberi veriyor. Bilimsel araştırmalarda bütün değişkenlerin kontrol altına alınması gerçeğinden bile haberleri yok. Bilim dışılıktaki o kadar ileri gidiyor ki Schule-Aktuel adlı bir yayından alıntı yapıldığını belirterek “Karma okul kızları aptallaştırıyor” diye yazabilmiş. Neden-sonuç ilişkisi kurabilen, kavrama, analitik düşünme ve eleştirel düşünme becerileri gelişmiş birinin okuduğunda dehşete düşeceği mantıksızlıklar içeren sözüm ona bilimsel yazı, Vakit, Zaman, Sabah, Milliyet gazeteleri ve Der Spiegel, Schule-Aktuel’i kaynak göstermiştir.

“Karma Eğitim İdeolojisi” başlıklı bir başka yazı bir Doç. Dr. tarafından oluşturulmuş. Yazarı Doçent olan bir yazının bilimsel bulgulara dayanması beklenirken bu yazı da Sabah, Zaman gibi gazetelere, Muhafazakâr Düşünce, Çağdaş Sorunlara Karşı İslâmi Eğitim, Yeni Türkiye gibi yayınlardan, islamustundur gibi web sitelerinden yararlanılarak yazılmıştır. Atıf yapılan bilimsel yayınlardan alınan bilgiler kadın ve erkek cinsinin özelliklerini anlatan ve karma eğitimin yanlışı olduğundan söz etmeyen eserlerdir. Karma eğitimin zararlı olduğu düşüncesinde olan bir akademisyenin bilimsel bilgiler üretebilmesi için diğer değişkenleri kontrol altına alarak deneysel bir araştırma yapması ve ürününü bilim dünyasının eleştirilerine sunması beklenir.

Günlük gazetelerin "Yapılan araştırmalar" diye başlayan, hiçbir araştırmaya atıf yapmayan düzmece haberlerini bilimsel yayınmış gibi göstermek bir akademisyene yakışmıyor.

Karma eğitim karşıtı yazılanların yararlandığı ciddi ve bilimsel kaynaklarda kadın ve erkeklerin fiziksel farklılıkları, ilgi ve algı farklılıkları, güçlü ve güçsüz yanları vurgulanmaktadır. Bu bilgilerin bile bazılarının toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklanıp kaynaklanmadığı uzun erimli bilimsel araştırmalarla sorgulanmalıdır. Yararlanılan diğer kaynaklar ise Eğitime Bakış, Muhafazakâr Düşünce, Yeni Türkiye gibi dergilerden, Zaman, Taraf, Vakit vb. gazetelerden oluşmaktadır. NurNet.org'da "Son yıllarda yapılan araştırmalarla beyin yapısından cinsiyete bağlı çeşitli farklılıkların varlığı ispatlanmaktadır" diye başlayan (Bilimsel Araştırma!) yazıları yukarıdaki kaynaklara atıf yaparak yazılanların doğru olduğu izlenimi yaratmaktadır. Benzer yanıltmalar yabancı yayınlar da alet edilerek yapılmıştır. Örneğin, Dean, C. (1998). Inspectors say girls' schools are the best. Times Educational Supplement, October 9'dan alıntı yapılmıştır. Kaynağın orijinali incelendiğinde çalışmada verilen yazının tümünü yansıtan bir ileti içermediği görülmektedir.

Yazıda verilen alıntı: "1998 yılında İngiliz Eğitim Standartları Ofisi (OFSTED) sosyoekonomik değişkenlerin, tek cinsiyetli eğitim veren okullarda, öğrenci başarısı üzerinde etkisi olup olmadığını belirlemek için 800 tane tek cinsiyet veya karma eğitim veren devlet okulunda sınav sonuçlarını incelediler. Sonuçta bu başarının sosyoekonomik faktörlere bağlanamayacağı ve başarının doğrudan kız ve erkek ayrı eğitimden kaynaklandığı, tek cinsiyetli okullarda öğrenmeye bariz bir şekilde daha fazla ilgi duyulduğu bulundu (Dean, 1998)" denmektedir.

İngilizce orijinal kaynakta ise: OFSTED's research does show that boys' schools often have more disadvantaged catchment areas. However, when there searchers compared more than 800 schools – boys', girls' and mixed comprehensives- the girls' schools came out on top on attitudes to learning, progress at key stages 3 and 4, attendance and behaviour.

Bu bağlamda orijinal kaynaktan alınan İngilizce aslı ile, tercümesi karşılaştırıldığında aynı anlamların elde edilme-

diği açıktır. Ayrıca orijinal kaynağın sonunda; "A review of earlie academic research on girls in single-sex schools for the association found there was no conclusive evidence that single-sex schooling was better than co-educational schooling.

There view, by Jannette Elwood and Caroline Gipps, from the Institute of Education at London University, said there was no general rule that one type of school was better than another." denmektedir.

Buradan da anlaşılacağı gibi orijinal kaynakta tek cinsiyetli okulların karma eğitimiilerden daha iyi olduğu hiçbir şekilde belirtilmemiştir. Bir okul türünün diğerinden daha iyi olmadığı açıkça belirtilmiştir.

Adının başında Dr. ya da Doç. titri olan bu kişilerin kendi ideolojileri için kaynaklardaki bilgileri çarpıtarak yayınlar yapması ülkenin ne duruma geldiğini göstermektedir. Bu tür dergilerdeki yazılarda birbirine atıf yapılarak iddia edilen savlar çok kaynaktan destekleniyormuş gibi bir alan yazın oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Karma eğitimin mi yoksa tek cinsiyetli eğitimin mi başarılı olduğuna bakmak için diğer değişkenleri de dikkate alarak Türkiye'de karma eğitimin yapıldığı Fen Liselerinin başarı düzeyine bakmak yeterli olacaktır.

Soru-3. 2-6 Aralık 2014'de Antalya'da yapılan 19. Milli Eğitim şûrâsı ile ilgili değerlendirmelerinizi alabilir miyiz?

Yanıt: 8.9.1985 tarih ve 22398 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan Milli Eğitim şûrâsı Yönetmeliği değiştirilerek şûrânın toplanma tarihinden 5 aydan daha az bir zaman önce 8 Temmuz 2014 tarih ve 29044 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe sokulmuştur. Bu yönetmeliğe göre (m-14): "şûrâ gündemi ile ilgili Özel İhtisas Komisyonu Raporları toplantıdan en az 10 gün önce üyelere elektronik ortamda gönderilir" denmesine karşın kimseye bilgi verilmemiştir. Türk eğitim tarihinde bu günlerde 19'uncusu yapılan Milli Eğitim şûrâları (MEş) çok önemli bir yere sahiptir. İlgili paydaşlardan oluşturulan Özel İhtisas Komisyonları aylar hatta yıllar öncesinden çalışmalarına başlar, il ve bölge komisyonlarında eğitimin geleceğine yön verecek konular tartışılır ve sorunlara çözümler önerileri geliştirilirdi.

Cumhuriyet tarihi boyunca imzaladığımız uluslararası sözleşmeler gereği programlarımıza almak zorunda olduğumuz vatandaşlık, insan hakları eğitimi ve demokrasi eğitimi derslerini programdan kaldırmayı oylatan, yasalardan, sözleşmelerden habersiz bir grubun sayıca baskın olduğu bir toplantıya Milli Eğitim Şurası DENEMEZ!

80'li yıllardan başlayarak Özel İhtisas komisyonlarına Eğitim Fakültelerinde hizmet veren öğretim elemanları başkanlık eder, ihtiyaca göre bazı araştırmalar yaparak sorunlara getirdiği çözümler, bilimsel bulgularla desteklenirdi.

MEŞ kararları, zaman zaman sağlıklı olmasa da genellikle eğitim uygulamalarına yön verecek öneriler niteliğindedir. Tarih boyunca hiçbir zaman alınan kararlar aynen uygulanmamıştır fakat 10 yıl öncesine kadar MEB'de alınan kararların çoğu MEŞ'lerde tartışılan konulardır. 1-5 Kasım 2010 tarihleri arasında yapılan 18. MEŞ, Türk Eğitim tarihinde ilk kez Ankara dışında, bu amaçla yapılmış Şura salonu yok sayılarak, Kızılcahamam'da bir otelde, 19. MEŞ ise Antalya'da yapılmış, eğitim bilimleri alanında uzmanların yoğun olarak bulunduğu Ankara'daki öğretim üyelerinin katılımı engellenmiş, katılmak isteyenlere de yanıt verilmemiştir. Kitle iletişim araçlarından izleyebildiğimiz kadarıyla toplantılar çok çekişmeli geçmiş ve oylamaların tartışmalı olduğu yazılıp çizilmektedir.

Örgün eğitim dışına atılan, küçük yaşta ucuz işçi yapılan ve evlendirilen çocuklarımız, uluslar arası sınavlardaki başarısızlıklarımız, 5 yaşında zorla okula gönderdiğimiz çocuklarımızın psikolojik sorunları, çocuklara verilen kitaplardaki büyük yanlışlar, ücretli ve sözleşmeli sosyal güvencesiz öğretmen görevlendirmeleri, atanmayan 350 000 öğretmenin istihdamı, atanmadığı için intihara sürüklenen yüksek öğrenim yapmış gençler, uyduruk bir sertifika programı ile 60 000 kişiye pedagojik sertifika vererek gençlerin umutlarının sömürülmesi, eğitimin özelleştirilmesi, programların bilimsellikten uzaklaştırılıp dinselendirilmesi, merkezi sınavlarda yanlış sorular sorulması ve soruların çalınmasının ve daha birçok eğitim sorununun tartışılmadığı bir toplantıya Milli Eğitim Şurası denemez.

Cumhuriyet tarihi boyunca imzaladığımız uluslararası sözleşmeler gereği programlarımıza almak zorunda olduğumuz vatandaşlık, insan hakları eğitimi ve demokrasi eğitimi derslerini programdan kaldırmayı oylatan, yasalardan, sözleşmelerden habersiz bir grubun sayıca baskın olduğu bir toplantıya Milli Eğitim Şurası DENEMEZ!

18. ve 19. MEŞ'sinin bilim dışı kararlarının reddedilmesi, tanınmaması gerektiğini düşünüyorum. 19. MEŞ kararları incelendiğinde birkaç ay önce bazı televizyon kanallarına

yansıyan TÜRGEV yöneticisi Bilal Erdoğan tarafından MEB görevlilerine verilen brifingin kararları ile aynı olduğu görülmektedir. Bu günkü cumhurbaşkanının oğlu MEB görevlilerine karma eğitimden vazgeçileceği, İmam Hatip Liselerinin arttırılacağı, kızların nasıl giyinmeleri gerektiği konularında emirler veriyordu (www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/101537/Bilal_den_egitime_ayar). Eğitim konularından habersiz bir vakıf yöneticisinin gündemi belirlediği bir toplantıya Milli Eğitim Şurası denemez ve orada alınmış olan kararlar da kabul edilemez.

Eğitim ve din, ülkedeki bütün insanları ilgilendiren bir konu olduğu için, hırsızlıkların, yasa tanımazlıkların, kaçak sarayların, adam kayırmaların, adaletsiz seçim yasalarının üzerini örtecek gündem değiştirmede önemli bir araç oluşturabilmektedir. Bugün Türkiye bütün demokratik kitle örgütleri, kitle iletişim araçları, kamu ve özel kuruluşları ile Osmanlıca öğrenmenin ne kadar önemli/önemsiz olduğunu, ana okulundan başlayarak din dersi okutup/okutmamayı, eğitim kurumlarının karma mı/tek cinsiyetli mi olması gerektiğini, otelcilik ve turizm liselerinde alkollü içki servisi dersinin okutulup/okutulmaması gerektiğini bütün enerjisini harcayarak tartışıyor. 17-25 Aralık haftasının tartışma konularını bunlar oluşturuyor.

Soru-4. Bir eğitim bilimleri öğretim üyesi olarak karma eğitim ve tek cinsiyetli eğitimin etkileri konusunda değerlendirmelerinizi alabilir miyiz?

Yanıt: 21. yy'da doğayı reddederek kadınlar dünyası ve erkekler dünyası yaratılamayacağına göre insanın bu iki cinsi, birbirini tanımak, anlamak ve birlikte gelişmek için çocukluktan başlayarak bir arada olmalıdır. Atatürk'ün dediği gibi bir toplumun yarısı zincirlerle bağlandığında, (örtülerek evlere kapatıldığında) diğer yarısının göklere yükselmesi mümkün değildir. Dünyayı yöneten, keşifler ve icatlar yapan ülkelerin şûralarında tek cinsiyetli eğitim tartışılmıyor. Kuşkusuz her toplumda geleneksel ve dinî değerleri öne çıkaran gruplar vardır. Demokratik kurallar çerçevesinde her görüşten kişilere saygı duyulur ve kendileri ile ilgili istekleri yerine getirilebilir.

Türkiye’de de kız ortaokulları, kız liseleri, kız ve erkek meslek liseleri vb. okul türleri bütün ülkede hizmet vermektedir. Tek cinsiyetli eğitimin sosyalleşmeye, karşı cinsi tanımaya, yaşamıyla ilgili doğru ve gerçekçi kararlar vermeye engel olduğunu, Milli Eğitim Temel Kanununda (m-15) yer alan Karma Eğitim ilkesine aykırı olduğunu düşünmemeye karşın halkın geleneksel değerlerini çağdaşlaştıramadığımız için tutucu ailelerin kızlarını okula göndermeleri sağlandığı için kız okullarını kerhen destekliyorum. Muhafazakâr bir babanın kızı olarak öğretmenlerinin ikna etmesiyle ancak kız okullarına gidebilme deneyimi ile bunun olumsuz sonuçlarını yaşayan biriyim. O dönemde bu kız okulları olmasaydı bu gün bir eğitim bilimleri profesörü olamayacaktım. Ama keşke kız okulları açmak yerine babamın anlayışı değiştirilebilseydi. İlerleyen yıllarda, benim yüksek lisans yapmakta olduğum dönemde babam, kararından pişmanlık duyduğunu söylemişti.

Ülkeyi yönetenler halka çağdaş değerleri benimsetecek çalışmalar yapacağına insanların dinî değerlerini istismar ederek kadın-erkek ayrımı yapmayı tercih etmekte ve ülkeyi karanlığa sürüklemektedirler. İnsanların neye inanacağını, nasıl ibadet edeceğini, kaç çocuk doğuracağını ve bunu nasıl doğuracağını, ne yiyip içeceğini ya da içmeyeceğini, kindar ve dindar olacağını belirlemeye çalışan bir yönetim anlayışının demokrasi ile ilgisinin olmadığını en alt düşünce düzeyinde olanlar bile anlamalı.

Bugün 21. yy. Türkiye’inde kendini eğitimci olarak tanımlayan kişiler, politikacılar, din adamları toplantılarda, şûralarda 1824 İI. Mahmut döneminde karma eğitime, kadınlara nasıl saldırıldıysa aynı ifadeleri kullanarak saldırıyorlar. Ülkede hırsızlık, rüşvet, iki yüzlülük, hile, oy çalma, ensest, kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri, çocukların evlendirilmeleri, çocuklarımızın uluslararası sınavlarda son sıralarda yer alması, iş cinayetleri, işsizlik vb. konular tartışılmazken bir grup kişi kafayı karma eğitimin zararlı olduğunu kanıtlamaya takmıştır.

Obama ABD’li gençlere icatlar yapın, teknoloji üretin derken bizim bazı yöneticilerimiz Türkiye’nin ancak ara insan gücü yetiştirebileceğini iddia etmektedir. 60 yıldan beri ülkeyi yöneten anlayış önceleri yavaş yavaş, son 13 yıldır da hızla ülkeyi ortaçağ karanlığına sürüklemeye çalışmaktadırlar.

Karma ve tek cinsiyetli eğitimin etkileri konusunda aşağıda verilen adreslere ulaşılabilir:

- http://www.nytimes.com/2011/09/23/education/23single.html?_r=0
- <http://www.dailymail.co.uk/femail/article-188146/Boys-I-earn-better-girls.html>
- <http://www.debate.org/opinions/should-boys-and-girls-be-in-separate-classes>

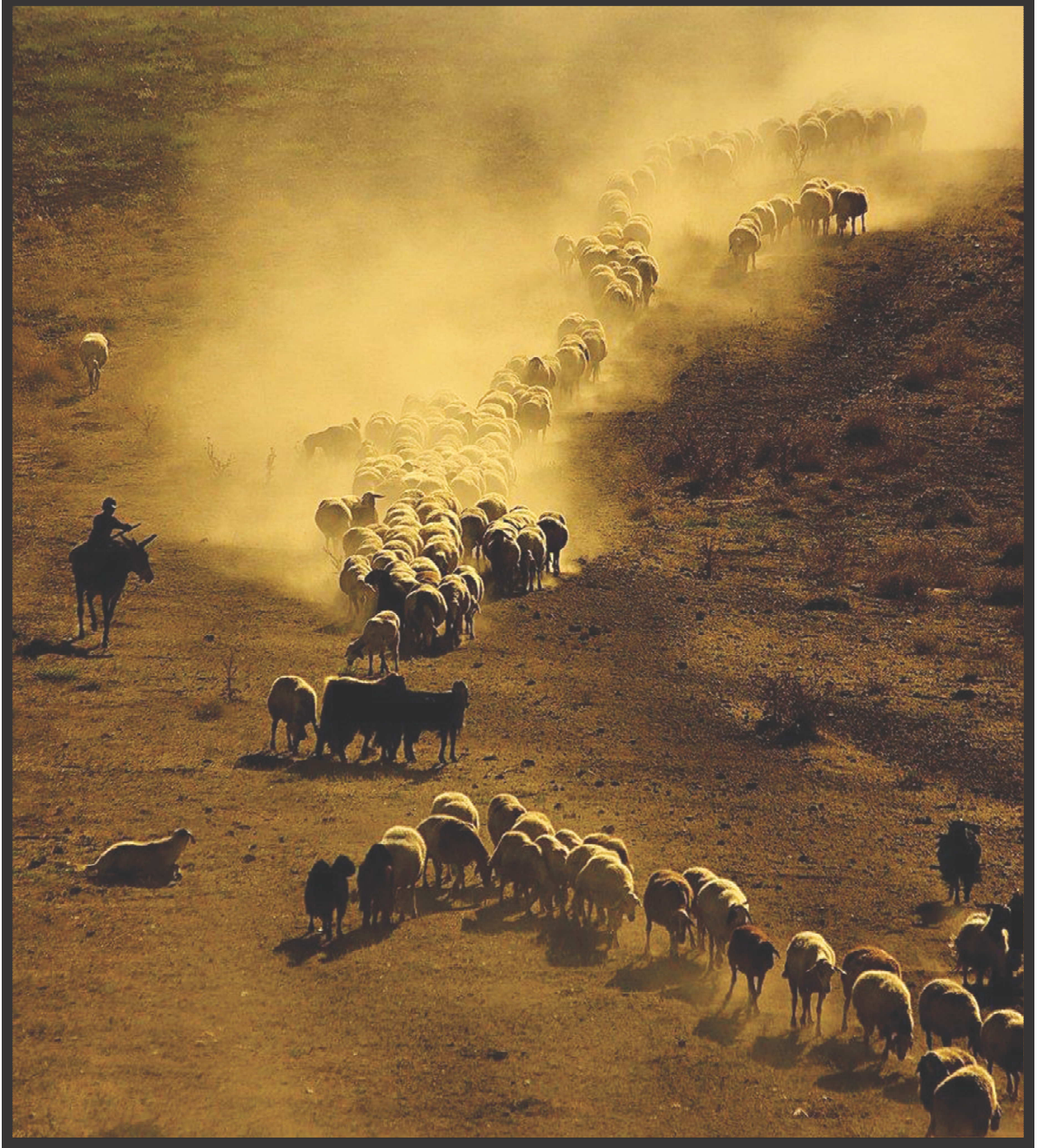
Antidemokratik seçim yasalarıyla, seçim hileleri ile ülke yönetimini ele geçiren bu yönetimin gücü Türkiye’yi ortaçağ karanlığına sürüklemeye yetmeyecektir. Türk Milleti, üzerine çöken bu kâbustan kurtulacaktır. Türk halkı Cumhuriyet değerlerine sahip çıkacak, daima akıl ve bilim kazanacaktır.

Kaynakça

- Akyüz, Y. (2014). Türk Eğitim Tarihi M. Ö. 1000 – M. S. 2014. (26. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.*
- Dean, C. (1998). Inspectors say girls' schools are the best. Times Educational Supplement, October, 9*
- Gözütok, F. D. (2011). Öğretim İlke ve Yöntemleri. (3. Baskı). Ankara: Ekinoks Yayıncılık.*
- Kapçı, E. G., Artar, M., Avşar, V., Daşçı, E. ve Çelik, E. G. (2014). İlkokul birinci sınıfa farklı yaşlarda başlayan çocukların ruhsal ve sosyal gelişim ile akademik benlik algıları açısından karşılaştırılması. www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/101537/Bilal_egitime_ayar*

Fotoğrafcılar

Fotoğrafcılar

Sibel Kocaman

“ sürü ”

erkan şahin

ÇOK ANKARA AĞRISI

**Kuşlar yamardın yüzünün yaralarına
Kuşların yaralarına düşler yamardın
Bir hayli kardın camdan bakınca
Kalbini öpünce kar kadardın
Uyudunda büyüdün mü Ankara
Tıpış tıpış yürüdün mü?**

**Gelincik ordularıyla geçilmiş bir bedendim
Ya da etiyile ateşler alkışlayan
Kuduz köpekler öpmüştüm caddelerinde
Kuşlara çarpınca kırılan kayalarını göğsünün
Bir fotoğrafını öpmüştüm
Çivi nehirleriyle yatmış gibi
Gibi gül bıçaklanmalarının yanında
Kuğular soldu sular da kuyularda Yusuf
Gökte üç elma kaldı kala kala
Kuyular soldu sular da**

**Ama solmadı soluğunun kaniviçeleri
O öpmelerin arabı solmadı hala
Böylece öğrendim
Sevda kanamalara sağılan bir kumrudur
Göğsüm varamamakla çiçekli bir nar ağacı dağlarda**

**Şimdi bir yağmur sayıklaması akarak bak yamalarım
Ay göğsüme yaslanır gibi bir dua
Pul pul dökülsem kapılarına
Dökülsem kanlı bir kalbe değin
Bir kuş siccinin şarkılarını uçsa
Hamurumu aksa bir bıçak
Pul pul dökülsem kapılarına
Dökülsem karışsam sularına**

**Şimdi bir elif sürgünüysen
Etine cehennem batmış gibi
Sırtlan ısırıkları bütün camlarında
Yine yar içimin denizlerini her sabah
Ve bir firavun unut orada
Unut ne unutulmalıysa asfalt salyalarından daha siyah
Şimdi bir elif sürgünüysen
Etine cehennem batmış gibi
Sırtlan ısırıkları bütün camlarında
Kumdan kaleler yap yıkılsın için
Bir avlanış yığ yüzümün avlusuna
Kamalara işle beni
Beni yağlara
Yine bozgunlar emzir memelerinden
Alnımı şirazesini yırtılmış bir gülle dağla**

**Dağla dağlanışlar tünese kanımı akşamları
Göğsünün tenhalığına değen elim de dağlansın
Bizi ağlansın iki üvelik ötede
Gül bıçaklanmalarının yanında**

**Ki bıçaklar göğsümüzü
güllerin yürüyüşü sansın...**

Ve biçim

Doç.Dr. MELEK ŞAHAN

Giriş

Algı üzerine yapılan bilimsel çalışmalar, çevresel uyarılar azaldıkça bilincin azaldığını ve uyarılar yok olduğunda farkındalığın hemen hemen sifıra düştüğünü göstermektedir. Demek ki, yaşamın olabilmesi ve bilincin gelişebilmesi için çok boyutlu zengin bir çevrenin varlığı gereklidir. Bu nedenle öznenin varlığı için nesnenin varlığının koşul olduğu söylenebilir. Böylece estetiğin, algılamanın ve bilinçlenmenin temelinde ben ve öteki arasındaki, ben ve çevre arasındaki, duyularım, bilincim ve çevre arasında birebir dayanışma vardır. Çevre konularının giderek ilgi kazanması yanında estetik ve çevre estetiğinin gündeme gelmesi insanların sağlıklı ve mutlu yaşamalarının çevre koşullarına çok bağlı olduğu bilinci ile paraleldir. Bugün artık sorun insanın herhangi bir şekilde yaşamını sürdürmesinden çok insanın zihinsel, duygusal ve kültürel değerleri ile korunabilmesidir (Erzen 2006: 6-30).

SANAT VE ÇEVRE: Metin Yurdanur Ege Üniversitesi Anıt Heykeller Sergisi

Günümüzde gelişmiş uygar toplumlarda estetik alanının önemszenmesi, insanın bakış açısının, dünyayı algılayışının ve çevresi ile ilişkisinin değişmesi gerektiğine inanıldığı içindir. Bizim için bundan da önemlisi uygar olma yolunda ilerleyen toplumların bu ilgi ve önemi göstermesidir. Erzen'in (2006: 13) tarif ettiği şekliyle; her şeyden önce insanın, çevre içinde bedeni ile yaşayan, ona bağımlı ve dünyayı bedeni ile algılayan bir varlık olduğunu bilmek ve anlamak gerekmektedir. Çünkü insanın dünyayı bedeni ile ait olduğu ve dünyayı algılamakta bedeninin ve yaşantılarının önemli olduğu düşüncesi artık bugün yerleşik sayılabilecek bir düşüncedir.

Yaşam alanlarında estetik nesnelere, yapıları ve eserleriyle bilinen toplumların varlık gücünü nasıl pekiştirdiklerini anlamlandırabilmek açısından önemli bir bilgidir bu. Sanat yapıtı (estetik yapı) ile ilgili toplumsal veya bireysel çeşitli işlevlerden söz edilebilir. Ancak bunun birebir etkilerini belki de çoğumuz hissetmemekteyiz. Öyle bir işlemdir ki bu; yaşanmadığı sürece duygudaşlık yoluyla kavramak oldukça güç sayılabilir. Bu noktada köklü bir sanatsal mirasa sahip olmak şart gibi görünmektedir.

Heykeller yerleştirilmeden önce

Metin Yurdanur, Gençlik Anıtı, 2003, Polyester

Leppert'e (2002: 18) göre görebilmemiz için kısmen tarihe ve kültüre özgü kimi becerilere sahip olmamız gerekmektedir: **Orada' görmemi bekleyen şeyin içinde ben de varım: Kendi bilgim, inançlarım, yatırımlarım, çıkarlarım, arzularım ve zevklerim. Bilinçli birisi olarak bir imgeye asla bir tabula rasa olarak yaklaşmam. Çünkü herhangi bir şeyi görmeden önce, daima, zaten belli derecede bir bilme, inanma, isteme, vb. ile donanmış haldeyim. Dahası şunu da biliyorum: Tıpkı benim gibi (karşımdaki) imgenin yaratıcısı da tahta panoya ya da tuvale belli bir bilgi, inanç, yatırım, çıkar ve arzu ile donanmış olarak yaklaşır. O halde her imge bir görme tarzını somutlar. İmgelerin içerikleri sözcüklerin basit bir ikamesi değildir. Çünkü bunlar sözcüklerden çok daha fazlasını akla getirir**

Bu düşüncenin hareket kaynağı Romalı düşünür Pliny'nin sözleri alınabilir: "Görme ve gözlemlemenin asıl enstrümanı zihindir; gözlerin rolü, bilincin görsel öğelerini alan ve taşıyan bir kap işlevi görmektedir" (Aktaran: Leppert, 2002:18).

Toplumsal kültürün hem tüm manevi değerlerini içeren hem de en nesnel görünüşe sahip olan temel ögesi sanattır. Sanat yapıtlarıdır (Eriñç, 2004: 71). Heykeller de bir bakıma insanoğlunun çağlar boyunca kendini nasıl gördüğüne dair çok yönlü bir bellek kayıdır. Kültür birikiminin görselleşmesidir. Her sanatçı kendi döneminin ruhunu yansıtır ve bu anlamda da sanatçıların eserleri birer belge niteliğindedir. Örneğin ünlü Fransız heykeltıraş Auguste Rodin'in Balzac adlı heykeli modern insanın düşünce biçimi ve özelliklerini temsil etmesi açısından dikkate değer bir örnek olarak verilebilir. Aynı zamanda en anlaşılabilir daha doğru bir ifadeyle bir kalıba sığmayan da sanattır. Aydın 'ın da (2008:224) belirttiği gibi, sanatta bazı öğeler, bilimsel sınıflandırmalar içine alınmaz ya da sosyolojik bakış açısı ile çözümlenirken zorluklar çıkartabilir. Bireysel, psikolojik özellikler ağır basar, estetik-özellik kendini dayatır.

Bu özelliğin, sanatın alımlayıcısı açısından da benzer farklılıklar ve ayrımları doğurması olasıdır.

Büstlerin yerleştirildikleri alan

Metin Yurdanur, Demir Dövenler, 2000, Polyester

Ege Üniversitesi'nde Metin Yurdanur Anıt Heykelleri Sergisi.

Sanat eserleri bize hem tanıdık hem de yabancıdır. Sınırları kadar doğası ve dünyayla ilişkisi yüzyıllardır tartışılabilen çok anlamlı bir nesnedir sanat yapıtı. Glaser ise (Aktaran: Baynes, 2004:10) sanatın gerçek yerinin, sürekli gelişen toplumsal yapının bir parçası olduğundan kaynaklandığını düşünmektedir.

En gelişmiş iletişim biçimlerinden olan sanat, tanımlanması oldukça zor kavramlardan biridir. Özne yorumlara açık olması, onun, tanımların sınırına sığmayan organik yapısının bir uzantısıdır. Çünkü sanat öznel içerikli kavram ve fikirlerle, estetik beğenilerin ve zevklerin dünyasında da varlık gösterir. İnsanın tarih boyunca ve bugün sahip olduğu düşlere, imgelere dayanır, bunlardan beslenir. Sanatın yüzü bu dünyaya, insana ve hayata dönüktür; değişmesini istediği yer/şey bu dünyadır. O farklı olanın, özgün olanın, güzel olanın arayışını sürdürürken, yapıtlara tanıklık eden her birey için özel duygulanımlar ve çağrışımlar yaratır (Aydın, 2008:230). Dış mekânlara yerleştirilen heykeller doğa, kent ve insan arasında oluşan dengeye ve buna uygun en doğru anlatım biçimine ulaşmayı çabalar. Bunu yaparken en kaba hatlarıyla biçimsel ve fiziksel etkenler söz konusudur. Heykelin formu, boyutları, çevresi ile ilişkileri önem taşımaktadır. Metin Yurdanur'un Ege Üniversitesi kampüsünde sergilenen yapıtları burada sözünü ettiğimiz ve edemediğimiz tüm kaygı ve düşüncelerle biçimlendiril-

mişlerdir. Bu yapıtların orijinaleri tasarlandıkları meydanlarda yerini bulmuştur. Kampüste sergilenen heykeller bu yapıtların ilk dökümleridir ve kampüsün çeşitli alanlarına daha çok insana ulaşılabilirlik dikkate alınarak yerleştirilmişlerdir. Bilindiği üzere anıt heykeller en genel deyimle toplumlar ve uluslar için önemli bir olayı, kişiyi veya olguyu hatırlatmayı amaçlayan yapıtlardır. Ege Üniversitesi kampüsünde yer alan Metin Yurdanur anıt heykellerinin çoğunluğu önemli kişilikler ve tarihi olayları konu almışlardır. Bunun yanı sıra toplum için önem taşıyan adalet, özgürlük gibi kavramlara yer veren yapıtları da mevcuttur. Metin Yurdanur'un "Biz Anadoluyuz, Biz Cumhuriyetiz, Biz Halkız" temalı serginin yolculuğu 2006 yılında Ankara Üniversitesi'nde başlamıştır. İzleyen yıllarda Karadeniz Teknik Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi'nde devam etmiştir. Son olarak 2011'den itibaren Ege Üniversitesi'nde sergilenmektedirler.

Yurdanur, yapıtları ile birlikte sanatı, sanatçıyı ve izleyiciyi tarih içinde gezdirerek; tarihsel olayları yapıtlarında ortaya çıkan duruşuyla yeniden yaratmaya, yorumlamaya, böylelikle yeni olanaklar aramaya çalışmıştır. Aynı şekilde insanı tanımlama konusunda da dinamizmi, yenilenmeyi, kıvancı yorumlamaktadır. Türk heykelinin serüveninde ikinci kuşak olarak emek vermiş Metin Yurdanur, hem sanatında hem de sanatsal kişiliğinde barındırdığı sadeliği, mütevazı ve yaratıcı kişiliğiyle Ege Üniversitesi'ne katkılarını sunmuştur.

Metin Yurdanur, Abidin Dino, 1994, polyester.
Heykel kampüse yerleştirilirken

Metin Yurdanur, Yaşar Kemal, 1993, Polyester

Bu katkı çok yönlüdür. Hiçbir beklenti olmaksızın eserlerin eğitim kurumlarında sergilenmesini, hem eğitim hem de estetik algı ve duyarlık, çevreye karşı oluşturulan dikkat, görsel bilinç gibi katkılarından söz edilebilir. Sanatçının kendi ifadesiyle Anadolu Medeniyetlerinin ve Cumhuriyetimizin üç boyutlu panoramasını kampüse taşımış, böylelikle Ege Üniversitelerini Anadolu'nun köklü tarihinde bir yolculuğa çıkarmayı umut etmiştir. Yurdanur, üniversite deneyimi yaşayan gençlerin öğrencilik hayatlarında daha çok sanat eseri özellikle de heykellerle karşılaşmalarına olanak yaratmak, tarihimiz ve kültürümüz hakkında vurgulamalar yaparken, aynı zamanda öğrencilerin görsel hafızalarını geliştirmelerine katkıda bulunmak amacıyla eserlerini üniversitelerde sergilemeye başladığını ifade etmektedir. Heykeller sessiz olduklarından, bu temsillerde önemli olan formun kendi içinde işitsel fenomenler değildir. Burada önemli olan, belirli ses ve işitme türlerinin toplumsal anlam ve işlevleridir (Leppert, 2002:142). İmgeler bize asıl dünyayı değil, dünyalardan bir dünya gösterir. Gösterilen şeyler değil, bunların temsilleridir imgeler. Görsel sanat ürünlerinde imgelere baktığımızda gördüğümüz şey insan bilincinin

ürünüdür. İnsan bilinci ise tarih ve kültürün ayrılmaz bir parçasıdır. Buradan şu sonuca varılabilir. İmgeler, maden cevheri gibi kazılıp çıkarılan şeyler değil, belli bir sosyo-kültürel ortam içerisinde belli bir işlev görmesi için inşa edilen şeylerdir (Leppert, 2002: 14). Sergi sürecinin başında heykellere yapılan birtakım müdahaleler, toplumun sanat yapıtıyla olan iletişiminin canlı bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Ancak zaman içerisinde bu müdahalelerin hemen hemen yok denecek kadar azaldığı da gözlenmiştir. Baynes'e göre (2004: 39) sanatı toplumla tam bir özdeşlikten çıkaracak herhangi bir neden yoktur. Çünkü gerçekte sanat toplumun bir parçasıdır. Sanat yalnız insan ilişkilerinin dayandığı iletişimlere olanaklı kılmaya yardım etmekle kalmayıp bu ilişkilerin niteliğinin bir parçasıdır aynı zamanda. Beğenin bir görgü, bir bilgi işi, bir kültür sorunu olduğunu (Erinç 1998: 72) hatırlarsak, eğitim kurumlarında gerçekleştirilen bu tür sanatsal ve kültürel etkinliklerin yararları dikkate değerdir. Sanat yapıtının dolaysız kaynağının insanın düşünme yetisi (Lenoir, 2004:116) olduğu göz önünde bulundurulduğunda toplum-sanat ilişkisini kavramak daha anlaşılır olmaktadır.

KAYNAKÇA

- Erzen, Jale, Çevre Estetiği, ODTÜ Yayıncılık, İstanbul, 2006.
Leppert, Richard, Sanatta Anlamın Görüntüsü, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2002.
Baynes, Ken, Toplumda Sanat, Yapı Kredi Yayınları, çev. Yusuf Atılğan, İstanbul, 2004.
Lenoir, Beatrice, Sanat Yapıtı, Yapı Kredi Yayınları, çev. Aykut Derman, İstanbul, 2004.
Erinç, Sıtkı M, Sanat Psikolojisi'ne Giriş, Ayraç Yayınevi, Ankara, 1998.
Erinç, Sıtkı M, Kültür Sanat Sanat Kültür, Ütopya Yayınevi, Ankara, 2004.
Aydın, Mukadder Ç, Sanat ve Sosyoloji İlişkisi Üzerine, Sanatlar ve Toplumsal Etkileşim, E Yayınları, İstanbul, 2008.

SÜMER MITOSLARINDA TANRILAR MECLİSİ

Prof. Dr. Ahmet A. TIRPAN

“Adalet namına, bir “Şekel’lik” insan, bir “Mana’lık” insana teslim edilmedi; 250 gram gümüşü olan, 500 gram gümüşü olanın egemenliğine bırakılmadı.”

Ur-Nammu

Sümer mitoslarında, suçun gerektirdiği cezaları bizzat uygulayan Tanrılar Meclisi bulunmaktadır. Bu mitoslar, Sümer hukuk sisteminin şekillenmesinde de etkin rol oynamışlardır. Kanun yapıcısı Sümer krallarının, yarı tanrı veya tanrılar tarafından seçilen özel kişiler olmaları, kral unvanlarının yanı sıra din adamlığı görevlerinin de olması; ortaya çıkan adalet sisteminde dinin, siyasi güce hakim olduğunun en önemli göstergesidir.

Sümer krallarının, ülkedeki adalet ve eşitliği her durumda sağlama çabaları, kanunlarla güvence altına alınmıştır. Böylelikle sadece alt sınıfın değil, soylular sınıfının da işledikleri suçlar neticesinde mahkum edilmeleri sağlanmıştır. Sümer dini inançlarına göre Tanrılar Meclisi, insanların yanı sıra tanrıları da işledikleri suçlar yüzünden cezalandırmaktadır. Tanrıça Nunbarsegunu, kızı Tanrıça Ninlil’i, Baş Tanrı Enlil ile evlendirmek ister ve Tanrıça Ninlil’e, Baş Tanrı Enlil’i baştan çıkartması için tavsiyelerde bulunur. Annesinin öğütlerini harfiyen yerine getiren Tanrıça Ninlil, Baş Tanrı Enlil’i ayartır. Tanrıça Ninlil’in güzelliğine daha fazla dayanamayan Baş Tanrı Enlil, Tanrıça’yı kayıpta gezme bahanesi ile kandırarak, ona tecavüz eder. Olayı öğrenen tanrılar, Baş Tanrı olması-

na rağmen Enlil’in bu ahlaksız davranışını hoş görmezler ve cezalandırılması gerektiğinde fikir birliğine varırlar. Baş Tanrı Enlil hakkında verilecek cezanın belirlenmesi için bir araya gelen Tanrılar Meclisi; Enlil’in, kurucusu olduğu Nippur Kenti’nden kovularak, yeraltına (ölüler dünyasına) sürgüne yollanmasına karar verir.

Ancak Tanrıça Ninlil, Baş Tanrı Enlil ile yaşadığı olaydan sonra hamile kalmış ve oğlu Ay Tanrısı Sin’i dünyaya getirmiştir. Tanrılar Meclisi bu kez de Tanrıça Ninlil’in, Baş Tanrı Enlil ile yeraltına gitmek isteyip istemediğini sorgulamak için toplanır. Tanrıça Ninlil hiç tereddüt etmeden Baş Tanrı Enlil ile yeraltına gitmeyi kabul eder. Baş Tanrı Enlil, ışığıyla geceyi aydınlatan oğlu Ay Tanrısı Sin’in, gökler yerine yeraltında yaşayacak olmasını oğlunun şanına bir türlü yakıştıramadığı için, Tanrıça Ninlil’in bu kararına şiddetle karşı çıkar. Ancak yapacak bir şey yoktur. Çünkü Tanrılar Meclisi bu kararı; Tanrıça Ninlil’in arzusu doğrultusunda vermiştir. Görülüyor ki Baş Tanrı Enlil’in suçu, ceza sisteminin bir parçası olarak kendine yönlendirilmiştir. Artık alınan hiçbir karar üzerinde otoritesi yoktur. Baş Tanrı olsa bile. M. Ö. 4000’lerde tanrılar katında bile hukukun üstünlüğünü insanlara örnekleyen bu Sümer tableti, dokunulmazlık zırhına bürünüp, yüce meclislerde birbirini aklayan meclis üyelerimize bir şeyler anlatabiliyor mu acaba?

kadın = erkek

Kadın ile erkeği eşit konuma getiremezsiniz. O fitrata terstir diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ülkesinde biz hala kız çocukları okusun, okusun ki kimseye muhtaç olmadan ayakları üzerinde durabilsin, on ikisinde gelin, onüçünde ana olmasın, oyun çağında oyun oynasın, sevda çağında aşık olabilsin diye **mücadele ediyoruz.**

Öldürüleseye dövülen kadını kocasından korumak yerine barıştırap eve yollamaya kalkan **zihniyetle uğraşıyoruz.**

Kadının etek giydi diye tecavüzü ayrılmak istedi diye ölümü hak ettiğine inanan kalabalık bir erkek topluluğunun arasında hayatta kalmaya çalışıyoruz.

Kadın katillerine özel indirimli ceza uygulayan yasalar değişsin, kağıt üzerinde kalmasın, yasayı uygulayanların zihniyeti de buna uyum sağlasın diye **sokakları aşındırıyoruz,** devletin polisinden dayak yiyoruz.

GÖZDE BEDELOĞLU

sinan kaban

sinan kaban bolaman virajları

kalpten yapılmı kalbi vardı üstünde gidenlerin
senden geçmek eve varmak
sarılıp silkelemek gibiydi hayatı
kara duvaklı bir yilandın yolcuya
hangi gemici düğümlemiş kimbilir
çözülmez üzüntüler ektin
freni patlamış dünyaların bağrına
altın post efsanesinden kalan şahitliğin
eşsiz dolanan kırlangıç balıklarına miras
yayladan canikden berisini urganına dolayıp
ipeği yoldan yolu ipekten geçiren
yediği yemişe çektiği eziyete benzeyen
kabuklu ve sert insanların yüreğini
uçurum başlarına koyup koyup giden günahkar
sen değil misin
ey söylencesi kendinden uzun hayatımın ilk tüneli
ey afroditin gözünden kaçmış çaka boyları
ey babası direksiyona geçmiş çocuğun gözleri
ey insana yol yola insan akıtan geberesice
desem
söylesem
bağırsam
duyar mısın

küçüktüm kuytularından çekemezdim kendimi
balıkçıların kanında dolaşırdı tuz
akasya ceryanındaydı şehir
kalbim çarpılmıştı bir yol kenarında buldum
bir yol kenarında öptüm
eski bir alfabenin ilk harfini
uzun ince bir harfini

bolaman virajları

*ne vakit sende yolculuk etsem
yüreğim kervanlara öykünür
merak ve sis kaplardı asyayı
en süğlem kiraz tepesinde korkmadım
sendeki yolculuklar kadar
bu lokma son olmasın diye
camın buğusuna korkuluklar çizdim
korku uslanmaz
ölüler yaşlanmazmış
fenerin ağladığını görünce anladım
gübre olsun diye bir başka efsaneye
yasonda kalbimi bıraktım*

*ne söylesek boş şimdi
azrailden emekli kara dul
salyaların kurudu koylarda
uzak çamlıklarda çay bardakları
göz oluklarımdan geçen nehirdir
yıldızların yalnızlığı ne ki insan yanında
yok bir acının başka bir acıya faydası
turistik bir kıyamet yazıverseler kapına doyamam
doyamam senden sonra gelen şehre
eğilip bükülme dik dur
yol hapsinde yağlı bir ilmek sana*

*ölmeden önce bir gün
seni baştan sona yürümeliyim
belki hafiflerim*

siman kabaan bolaman virajları

Erol Baturbek

1955- Konya, Başhüyük Kasabası'nda doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Konya'da tamamladı.

1979'da Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Resim- İş Eğitimi Bölümü'nden mezun oldu. Yardımcı Doçent olarak atandığı G.Ü Gazi Eğitim Fakültesi Resim- İş Eğitimi Bölümü Resim ana sanat dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Sanatçı, Plastik Sanatçılar Derneği, Batıkentli Sanatçılar Derneği, Birleşmiş Ressamlar ve Heykeltıraşlar Derneği üyesidir. Sanatçının Kültür Bakanlığı, Devlet Resim Heykel Müzesi gibi resmi kurumların yanı sıra, yurt dışı ve yurt içinde birçok özel koleksiyonlarda eserleri bulunmaktadır. Sanatçı, bugüne kadar, ikisi yurt dışında olmak üzere 19 kişisel sergi açmış, yüzlerce grup ve karma resim sergisine katılmıştır.

KİŞİSEL SERGİLER

- 1987- DGSG, Ankara
- 1988- Dönüşüm Sanat Galerisi, Ankara
- 1988- Akbank Sanat Galerisi, Konya
- 1988- Akbank Sanat Galerisi, Denizli
- 1989- Armoni Sanat Galerisi, Ankara
- 1991- Kabardin-Balkar Cumhuriyeti(SSCB)
- 1993- Kalkınma Bankası Sanat Galerisi, Ankara
- 1994- Galeri Sappho, Ankara
- 1996- Sevgi Sanat Galerisi, Ankara
- 1997- Altanay Sanat Galerisi, Ankara
- 1998- Soyut Sanat Galerisi, Ankara
- 1998- Vakıflar Bankası Sanat Galerisi, İzmir
- 1999- Emlak Bankası Sanat Galerisi, Ankara
- 2002- Musée D'Avallon - D'Avallon, Fransa
- 2003- Soyut Sanat Galerisi, Ankara
- 2003- Kitap Evi Sanat Galerisi - Bursa
- 2004- Soyut Sanat Galerisi - Ankara
- 2005- İMKB Sanat Galerisi- Ankara
- 2012- Ankara Devlet Tiyatrosu İrfan Şahinbaş Sahnesi Fuayesi- Ankara

ÖDÜLLER

- 1988- Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü / Mansiyon, 1991- Mevlana Resim Yarışması /Ödül,
- 1992- Ordu İli Resim Yarışması/ 3. Ödül , 1992- Kırşehir, Ahi Evran Resim Yarışması / 3. Ödül

'ÇÖP TOPLAYANLAR'

Çöp Toplayanlar

Çöp Toplayanlar, 120 X 100 cm

Çöp Toplayanlar, 120 X 100 cm

*Çağını izler, çağını gözler ve çağını belgeler sanatçı. İşleri kendinden büyük olur, kendinden çok görünür olur.
Erol Batırbek yıllarca yoğun emekle, duyarlılığı, duruşla, sanattan yana saf tutuşla bir götürür.
İnsan yüzündeki çizgilere benzer çizgileri, yaşanmış, birikmiş ve ustaca.*

Erol Batırbek

Çöp Toplayanlar, 130 X 162 cm

Çöp Toplayanlar, 130 X 162 cm

Mustafa Ayaz gibi bir ustadan çalışma ahlakı, disiplin ve Resimde doğa gözleminin ne denli önemli olduğunu O'ndan öğrendim.

Erol Batırbek, Çöp Toplayanlar serisi için uzun zamana yayılan bir gözlem sürecinden yüzlerce desene, esgize taşınan bambaşka bir hayat kesitini resim sanatının sarsıcı etkisiyle çıkarıyor izleyicinin karşısına.

Çöp Toplayanlar, 130 X 162 cm

Çöp Toplayanlar, 130 X 162 cm

Ben gözlemciyim ve temaların ressamıyım.
Ele aldığım konuyu etraflıca araştırırım.
Ulaşabildiğim tüm yazınsal, görsel ve işitsel kaynaklardan
yararlanmaya çalışırım.
Onlarca eskiz sonrasında tualin karşısına geçerim.

Sanatçı, şehrin arka sokaklarıyla, şehrin zorlu yaşamlarını Çöp Toplayanlar serisi ile çevreci bir eylem değil yaşamın kesin olan zorunluluğunu resme taşıyor.

Erol Batırbek

Çöp Toplayanlar, 130 X 162 cm

Çöp Toplayanlar, 130 X 162 cm

Resimlerimde konularımı genellikle tanıklığı ettiğim olaylardan ve çevremden alıyorum. Balerinler, atlar, hayat kadınları, nü'ler, portreler ve son yıllarda çöp toplayanlar gibi..

Erol Batırbek, çalışmalarında gerçeğe çok yaklaşıyor, hayatın kendisine dokunuyor. Çöp Toplayanlar, zayıf çelimsiz elleriyle ve sisli bakışlarıyla, kendilerine ekmek toplarken sanatçının tualine renkler, objeler ve çok daha başka ŞEY'ler biriktiriyor.

Çöp Toplayanlar, 130 X 162 cm

Çöp Toplayanlar, 130 X 162 cm

Eskiden 'sanat nedir' tartışmaları yapılırken şimdilerde 'sanat ne değildir' tartışması yapılmaktadır. Sanatta yaratıcılığın yerine ilginçlik ve gündem oluşturma amaçlanmıştır. Sanatçının bir duruşu ve söyleyecek bir lafı olmalıdır. Bireysel özgünlüğü ve özgürlüğü olmayan kişi sanatçı olamaz ve işleri de anonim olmaktan öteye geçemez.

Çöp Toplayanlar bir sinema filmi gibi. Görüntünün, rengin ve hareketin etkisinde bırakıyor izleyeni. Ve tema hayatın kıyısından gelip yerleşiyor sanatın meydanına. Abartısız , yalın ve gerçek...

ADIMIZ GİBİ EMİNİZ

Doç.Dr.Özler Çakır

İnsanlığın sınıflı topluma geçişi ilk olarak 7000 yıl önce Mezopotamya'da Sümerlerle olmuştur. Bundan önce insanlık ilkel komünal toplumlar olarak yaşamıştır. İnsanlığın ilkel komünal toplum olarak yaşadığı süreçlerde toplumun yeni üyelerinin kendi soylarını sürdürebilmeleri, doğayla baş edebilmelerine (teknik üretici güç), üzerinde yaşadıkları coğrafyayı tanıyabilmelerine ve ondan yararlanabilmelerine (coğrafya üretici gücü), içinde yaşadıkları toplumu dünden bugüne tanıyabilmelerine (tarih üretici gücü ve gelenek-görenek) insan üretici güçlerinden olan kolektif aksiyonu (toplumsal bir varlık olan insanın birlikte düşünme ve davranma gücü) harekete geçirebilmelerine bağlıydı. Bunun için topluma yeni doğan her çocuk, kan olarak örgütlenmiş ilkel komünal toplumun ortak varlığı olarak kabul edilir ve kan üyesi yetişkinler tarafından hayatın içinde, hayatın tüm problemleriyle birebir etkileşmesi sağlanarak eğitilirdi. Hayatın kendisi çocuk için bir okuldu. Ayrı bir okul ve bu okulda eğitmenlik yapmak üzere görevli kişiler yoktu. Her çocuk ayırım gözetilmeksizin bu süreçten payını alırdı. Okulun ilk ortaya çıkışı medeniyete, yani sınıflı topluma ilk geçiş olan Sümerlere

dayanır. Sınıflı topluma geçişle birlikte eğitimin doğası da değişmiş; egemen sınıfın ihtiyaç ve çıkarlarına hizmet etmeye başlamıştır. Köleci toplum olan Sümer medeniyetinde topluma doğan her çocuk eğitim alamıyordu. Köleler insan bile sayılmıyorlardı ki! Okul, egemen sınıf olan efendilerin denetiminde ve hizmetinde idi. İnsanlık tarihi içinde yer alan diğer tüm sınıflı toplum biçimlerinde de (feodalizm, kapitalizm) bu durum geçerlidir.

Burada amacımız eğitimi ve okulu tüm tarihsel gelişimi içinde irdelemek değildir. Ortaya koymaya çalıştığımız temel nokta, sınıflı toplumlarda eğitimin egemenlerin çıkarlarına hizmet ettiği. Çünkü eğitim bir üst yapı kurumudur ve temel belirleyeni de alt yapıda üretim ilişkileridir. Üretim ilişkilerinde egemen olan sınıf, eğitim sürecini istediği gibi şekillendirip-yönlendirebilmektedir.

Bu anlamda günümüz kapitalist toplumlarında da eğitim, bir avuç Parababasının çıkarlarına hizmet edecek biçimde düzenlenir ve sürdürülür. Böylesi bir saptama tartışma konumuz için şu bakımdan önemlidir: Demek ki sınıflı bir toplumda sınıflar üstü bir eğitimden söz edebilmek mümkün değildir.

Dünyada kapitalizmin merkezleri olarak dile getirebileceğimiz Amerika, İngiltere, Almanya gibi ülkelerde, eğitim politikaları açısından bir çelişki yoktur. Kapitalizmin beşiği olan bu gibi ülkelerde, kapitalist üretim yordamı tüm gelişim süreçlerini tamamlayarak yerleştiği için, bunun üzerine oturan eğitim sistemi kurumsallaşmıştır. Ancak kapitalizme geç gelmiş olan ve kapitalist anavatanlardaki doğal gelişim süreçlerini bu geç gelişe bağlı olarak yaşayamayan ülkemizde, kapitalizmin doğal gelişimine bağlı olarak tasfiye edilmesi gereken antika sınıflar tasfiye edilememiştir. Bunun sonucu olarak ortaya ucube bir kapitalizm çıkmıştır. Dünyada kapitalizmin serbest rekabetçi aşamayı tamamladığı ve tekelci, emperyalist aşamaya geldiği bir süreçte, serbest rekabetçi bir kapitalizmin gelişebilmesi tabii ki mümkün olamazdı. İşte bu nedenle bizim kapitalizmimiz; daha doğarken asalaklaşan ve tekelleşen, içinden çıktığı antika üretim yordamının egemen sınıfı olan tefeci-bezirgân sermayeyi alt edemediği için onunla ittifak kurup can ciğer kuzu sarması olan, bunların da üstüne, emperyalizme bağımlı yarı sömürge konumuna düşen ölüm döşe-

ğindeki kapitalizmdir. Türkiye’de eğitim sistemimizin yaz-boz tahtasına dönmesi bu nedenlerle kaçınılmazdır. Nitekim özellikle 1950’li yıllarla birlikte bu modern ve antika kırması kapitalizmi-miz dışa bağımlı ekonomik politikalarla nasıl ekonomimizi yaz-boz tahtasına çevirmişse, onun üst yapı kurumu olan eğitimin seyri de böyle olmuştur. 1950 DP iktidarı ile birlikte ABD Emperyalizmiyle tam bir göbek bağı kurulmuş, ülkemizin kaderi yerli-yabancı uluslararası tekellere terk edilmiştir. Demokrat parti, iktidarı eline geçirir geçirmez, düşünen, sorgulayan, araştıran, üreten, birincil olarak kendi vatanını ve halklarını düşünen bireyler yetiştiren, KÖY ENSTİTÜLERİ’ni kapatmıştır. “Buralarda dinsizler, gomonizler” yetiştiriyor propagandası yaparak, gericiliğin kalesi olan, şimdiki adıyla İmam Hatip Liseleri’ni kurmuştur. Ve insanların temiz din duygularını istismar ederek halkımızı bu kurumlara yönlendirmiştir. Avrupa ve ABD kapitalizmi doğuş ve serbest rekabetçi dönemi içerisinde, bilim ve teknolojinin gelişiminin önünü ister istemez açmıştır. Çünkü kendi devrimini gerçekleştirmiş olan burjuvazinin sınıf çıkarı, o dönemde bilim ve

teknikğin önünün açılmasından yanaydı. Basit yeniden üretimin yerini geniş yeniden üretim almış, bu üretim yordamı ise doğal olarak daha kısa sürede, daha ucuza mal üretmek pazarlamayı zorunlu kılmıştı. Bunu yapabilen kapitalist ayakta kalacak, yapamayan batacaktı. İşte tüm bu nedenlerle kapitalist metropollerde bilim ve teknoloji hızla gelişti. Laiklik ve bilimsellik eğitim sürecinin temellerini oluşturdu. Bu ülkelerdeki üniversiteler, bilim ve teknoloji ürettirler. Bu üretilenlerin kimlerin çıkarlarına hizmet ettiği aşikârdır ama onlar sonuçta bilim ve teknolojiye sahip idiler bugün de sahiptirler. Ancak aynı ülkeler yine kendi emperyalist talanlarını sürdürebilmek için emperyalist doğaları gereği bizim gibi ülkelerin bilim ve teknolojiyi üretmelerini ve üretilenlerden yararlanmalarını sürekli engellediler, bugün de engellemektedirler. Dışa bağımlı bir ekonomik politikada bu son derece kolay olmaktadır. Para kaynaklarımız başkalarının elindeyse, eğitim politikalarımız da onların elinde olur.

Emperyalistlerce kurdurulan ve iktidara getirilen AKP ise “İlimli İslam” projesinin bugünkü Truva atıdır.

AKP ile birlikte tüm ülkede Ortaçağcı-ümmeççi bir yeniden yapılanmayla birlikte karşı devrim süreci yaşama geçirilmektedir.

AB-D Emperyalistleri zaten kapitalizmce geri olan İslam ülkelerini Ortaçağın karanlıklarına götürmek ve devrimci, ilerici, demokrat hareketlerin gelişimini engellemek amacıyla, gerçek İslam ile ilgisi olmayan Siyasal İslam’ını (CIA İslamı) formüle etti. Ülkemizde ise süreç içerisinde Cumhuriyetin temel kazanımları birer birer yok edilirken, İmam Hatip okullarının, kuran kurslarının, tarikatların sayısı hızla arttırıldı. Buralarda genç nesiller kafadan silahsızlandırıldılar; Ebu Sufyan, Muaviye ve Yezid İslamının, Pentagon ve CIA ya da Amerikan İslamının, “Yeşil Kuşak Projesi” çerçevesinde yaratılan İslam’ın, yandaşı ve savunucusu haline getirildiler.

Emperyalistlerce kurdurulan ve iktidara getirilen AKP ise “İlimli İslam” projesinin bugünkü Truva atıdır. AKP ile birlikte tüm ülkede Ortaçağcı-ümmeççi bir yeniden yapılanmayla birlikte karşı devrim süreci yaşama geçirilmektedir. Tefeci-bezirgân sınıfının siyasal temsilcisi AKP’nin uygulamaları ve kurumsallaştırmalarıyla gerici eğitimden geçirilen gençler giderek bilimsel düşüncenin ve doğa bilimlerinin

düşmanı haline getirilmekte. Özetle, Siyasal-İlimli İslam projesinin yani CIA İslam’ının hayat bulması, eğitim kurum ve kuruluşlarının ele geçirilmesinden, Laik eğitimin yok edilmesinden geçmekte.

Bu çerçevede AKP, bilim ve laiklik karşıtı politikalarına 4+4+4 Kesintili Eğitim Modeli ile bir yenisini daha ekledi. Hepimizin bildiği gibi, bu modelin temeli bilime değil, Ortaçağcı ideolojiye dayanmaktadır. 4+4+4 “dindar ve kindar” bir nesil yetiştirmek üzere yürürlüğe konulmuştur. Bu din bezirganları neden Ortaçağcı eğitim isterler? Çünkü onlara bilimle tanışan, bilimsel düşünen, okumuş insan gerekmez. Tersine, halkımızın bilimle tanışması demek; nesnel düşünebilmesi, sorgulaması, olanı biteni anlaması, haksızlıklara karşı çıkarak örgütlenme bilincine ve dünyayı değiştirme gücüne (kolektif aksiyon gücüne) kavuşması demektir.

İlk ve orta öğretimin başını 4+4+4 modeli ile bağlayan, din tüccarı Ortaçağcı anlayış için bu defa sıra tabii ki Yükseköğretime gelmiştir. Bu nedenle Tayyipgiller, İlimli İslam projesinde

hızla yol aldıkları son süreçte YÖK’ün üzerinde önemle durmaktadırlar. Tıpkı diğer kamu kuruluşlarını yeyim ettikleri-ettirdikleri gibi. “Ülkesini pazarlamakla mükellef” olduklarını itiraf etmekten çekinmeyen bu anlayış, Bologna Süreci adı altında üniversitelerimizi de AB-D Emperyalizminin emrine amade kılmak istiyor. İşte tüm bu nedenlerle sahte “ileri demokrasi” naraları atarak “12 Eylül’ün ürünü olan YÖK yasasını yeniden ele alıyoruz” diyorlar.

Tayyipgiller, türban çıkışıyla birlikte akademik kariyeri vahiylere, cami sayıları üzerine yapılmış araştırmalarıyla şekillenmiş şeriatçı Yusuf Ziya Özcan’ı YÖK Başkanlığına atadı. Hatırlayacağımız gibi ilk icraatları türbanın üniversitelere sokulması ve İmam Hatiplerin önünü açmak için hazırladığı katsayı oyunu olmuştu. Ve tabii üniversiteleri pazarlamakla mükellef olduğunu da unutmamıştı YÖK başkanı. İlk demecilerinden birinde “Amaç, sadece belli sayıda insanı üniversiteye taşımak olabilir. Okullar bedava. Hiçbir yerde görülmemiştir” demektedir.

Yusuf Ziya Özcan'ın ardından YÖK başkanlığına getirilen Gökhan Çetinsaya döneminde hazırlanan YÖK yasa tasarısı ile üniversiteleri de hızla ortacağcı anlayışa mahkum kılmanın ve yerli-yabancı Parababalarının emrine sokmanın planlarını yaptılar. Bu yasa tasarısına göre:

-Üniversiteler fiilen tümüyle özelleşmiş olacak, kaderlerini yasal olarak üniversite yönetimlerinde bulunan yerli-yabancı Parababaları belirleyecek! Kamu Üniversitesi kalmayacak.

- Bugüne kadar YÖK'ün baskı ve vesayeti altındaki üniversite bu kez doğrudan Siyasal İktidar, Yerli-Yabancı Sermaye ve TYÖK'ün (yeni YÖK) oluşturacağı yeni yönetimin (Konsey'in) güdümüne sokulacak! Sermaye ve iktidar karşısındaki göreceli özerklik, yerini bunların patronluğuna bırakılacak. Üniversite-sanayi işbirliği adı altında bilim, alınan-satılan-pazarlanan bir meta haline getirilecek! Mali esneklik ve çok kaynaklı gelir yapısı adı altında, üniversitede kamu yararına, kamusalık adına ne varsa ortadan kaldırılacak Holdingüniversite'ye dönüşen bu

“üniversite”lerde çalışanların maaşlarından, öğrencilerin ödeyecekleri har(a)çlara kadar tüm mali durumu çokuluslu şirketler ve onların üniversite yönetimindeki temsilcileri belirleyecek. Çalışanların maaşları düşecek, öğrencilerin har(a)çları fahiş miktarlara çıkacak, ödeyemeyen halk çocukları ya okuyamayacak, ya da Holdingüniversite'de yarı zamanlı köle olarak ucuz işgücüne tabi tutulacak!

- Üniversite İdaresinin ve Öğretim üyelerinin “akademik özerklik”leri bu kez tümüyle ortadan kalkacak. Bir yandan Konsey'deki Şirket yöneticilerinin “verimlilik” (verimli sömürme) kılıcının altında sermayenin istediği kadar “bilim” üretmeye çalışacak olan akademisyenler, diğer yandan Bakanlar Kurulu eliyle AKP'nin Konseye atayacağı gerçiklerin memuru olacak. Hatta “memur” olabilenler şanslı olacak, zira kadrosu olmayan sözleşmeli doçentler, sözleşmeli profesörler her an işten atılma tehdidi altında çalışacak!

-Hesap verebilirlik ve kalite güvencesi adı altında üniversitelerimiz “çokuluslu kalite kuruluşlarının denetimine” tabi

tutulacak. Böylelikle ülkemiz yükseköğretiminin emperyalizme koşulsuz pazarlanması yasallaşmış olacak. Hangi ülke kendi üniversitesini başka ülkenin şirketinin denetimine tabi tutar ki? Şüphesiz bu durum ancak sömürge ülkelerde görülür! Tabii üniversiteyi Holdingüniversite'ye çevirince, Uluslararası Finans-Kapital'in güdümüne sokmak kaçınılmazdır. Bu üniversitelerin “kalite”sini, kapılarını halk çocuklarına tamamen kapattıklarında görmüş olacağız.

Gerçek Bilim; doğası gereği kişisel hiçbir çıkar gözetmeksizin, bilimsel çalışma ilke ve süreçlerini işe koşarak, bilimsel gerçeği, bilimsel gelişmeleri, sermayenin yararına değil, insanlık yararına, halk yararına araştırır ve sonuçlarını paylaşır. Böylesi bir anlayışla yürütülen bilimsel çalışmalarda, gerçek bilim insanları birbirleriyle işbirliği yaparlar, rekabet değil! Namuslu bir bilim insanının gerçek rakibi ancak kendisi olabilir! Nitelikli bilimsel çalışmalar böyle ortaya çıkar. Ancak yeni YÖK düzeninde bilimde nitelik arayan kim?

Bilim insanlarının niteliklerinin ölçütü, üretimlerinin bilimsel niteliği ve insanlığın yararına olma değil; Parababalarının işine ne kadar yaradığı, ne kadar kâr getirdiği oluyor.

- Devlet aygıtını (yargısıyla, polisiyle, ordusuyla, bürokratlarıyla) tam olarak eline geçirene kadar “Seçilmişleri atanmışlara ezdirmem” demogojileriyle Tayyipgiller, üniversite konseylerine doğrudan atama yapacak.

- Yıllardır zaten müşteri olarak görülen öğrencilere ise Konsey’de yer yok! Öğrenciler, kendileri için en ufak bir oy-düşünce- söz-eylem hakkına sahip olamayacaklar!

Yasa tasarısında, performans dayalı ücretlendirme ve esnek çalışma politikaları ile çalışanlar üzerinde de baskı arttırılıyor. Bilimsel rekabet söylemi ile bilim paylaşılan değil, alınıp satılan bir ticari mal haline getiriliyor. Bilim insanlarının niteliklerinin ölçütü, üretimlerinin bilimsel niteliği ve insanlığın yararına olma değil; Parababalarının işine ne kadar yaradığı, ne kadar kâr getirdiği oluyor. Yürürlükte olan yasa ile 50/d uyarınca iş güvencesiz çalıştırılan araştırma görevlilerine, tasarıyla birlikte yenileri de ekleniyor: Sözleşmeli doçentler, sözleşmeli profesörler..

Anlaşılan AKP iktidarı kendi politikalarına boyun eğmeyen devrimci, ilerici, namuslu, bilime inanan, laik, yurtsever üniversite çalışanlarını üniversiteden kolayca uzaklaştırmanın, üniversiteleri kendi Ortaçağcı anlayışına mahkum etmenin akademik düzeydeki kadrolaşmasını da bu yasayla buluyor. İşte bunlar da “performans değerlendirmesi” ve “bilimsel rekabet” kavramlarının gerçek içyüzü!

Bu tasarı, 1924 yılında çıkarılan Öğretim Birliği Yasası’nın temel kazanımlarını yükseköğretim düzeyinde de tamamen ortadan kaldırmaya çalışıyor. Yükseköğretimde de 4+4+4 de olduğu gibi kılık-kıyafet serbestisi maskesi altında öğrenci ve öğretim elemanları için türbanı yasal güvence altına alıyor. Ve sözkonusu tasarının maddeleri adım adım uygulanmaya başlıyor. Gökhan Çetinsaya’nın Yerine ALO Fatih’in kardeşi olan Yekta Saraç’ın getirilmesinden hemen önce 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa madde eklenerek, akademik teşvik

ödeniği cılası ile üniversitelerde performans dayalı ücretlendirme politikasını yasal olarak yürürlüğe koydular. Söz konusu yasal düzenleme ile üniversitelerde esnek, güvencesiz çalışmanın yasal zemini oluşturulurken, zaten düşmüş olan bilimsel niteliğin artık esamesi okunmaz hale gelecektir. Oluşturmaya çalıştıkları Üniversitede “çağdaş eğitim-öğretim esasları” yerini “CIA İslamı’nın ihtiyaçları”na, “ülkenin ve milletin ihtiyaçları”, yerini “yerli-yabancı Parababalarının ihtiyaçları”na, “kamu tüzel kişiliği”, yerini “sermaye şirketi”ne, “özerklik” yerini “siyasi iktidar ve finans oligarşisine” tabi olmaya tam anlamıyla bırakacaktır. Tayyipgillere mevcut 82 Anayasası bile “bol” geliyor. Sömürü düzenlerini daha da katmerlendirecek yeni bir anayasa, istiyorlar. Buna paralel olarak, aynı amaçla, yürürlükte olan YÖK yasası da onlara az geliyor. Üniversitelerde kamu adına, halk adına, bilim adına, laiklik adına ne kaldıysa izini-tozunu silip süpürmek istiyorlar.

Laik eğitimin ve bilimin zerresinden bile korkuyorlar! O yüzden saldırıyorlar laik, yurtsever, aydın onurunu satmayan bilim insanlarına!

Oysa, 27 Mayıs Politik Devriminin ürünü olan 1961 Anayasası, Üniversitelerin özerk, demokratik, bilimsel kurumlar olmasını anayasal güvence altına almaktaydı. Şöyle demekteydi 61 Anayasasının 120. maddesi :

“Üniversiteler, ancak Devlet eliyle ve kanunla kurulur. Üniversiteler, bilimsel ve idari özerkliğe sahip kamu tüzel kişileridir.

Üniversiteler, kendileri tarafından seçilen yetkili öğretim üyelerinden kurulu organları eliyle yönetilir ve denetlenir; kanuna göre kurulmuş Devlet üniversiteleri hakkındaki hükümler saklıdır.

Üniversite organları, öğretim üyeleri ve yardımcıları, Üniversite dışındaki makamlarca her ne suretle olursa

olsun, görevlerinden uzaklaştırılmazlar. Üniversite öğretim üyeleri ve yardımcıları serbestçe araştırma ve yayında bulunabilirler.

Üniversitelerin kuruluş ve işleyişleri, organları ve bunların seçimleri, görev ve yetkileri, öğretim ve araştırma görevlerinin Üniversite organlarınc denetlenmesi bu esaslara göre kanunla düzenlenir.”

27 Mayıs Anayasası aynı zamanda halk çocuklarının üniversite düzeyinde bilimden ve bilimsel eğitimden yararlanmalarının, işçilerin ve eğitim-bilim çalışanlarının örgütlenmelerinin de önünü açan bir anayasa idi. Halk çocuklarına barınma ve maddi katkı olanakları sağlayan Kredi ve Yurtlar Kurumu bu anayasanın ürünüdür. DİSK, 61 Anayasasının ürünüdür. Eğitim ve Bilim çalışanlarının gururla andığı ve Eğitim-İş olarak tarihsel mirasını sahiplendiğimiz TÖS, 27

Mayıs Anayasasının ürünüdür.

Ancak içinde bulunduğumuz Parabaları düzeni, 27 Mayıs Anayasasının izlerini hayatın her alanında silmeye çalışmaktadırlar. İşte 12 Eylül faşizminin ürünü olan YÖK ile de hedefledikleri bu olmuştur.

Ancak halkın mücadele gelenekleri ve tarihi yok edilemez. Hele hele tüm baskılara, zulümlere, acılara karşı yüreklice dik durabilen onurlu eğitimcilerin ve bilim insanlarının mücadele gelenekleri hiç yok edilemez. Bizler bu geleneğin mirasçıları ve devamcılarıyız. Kubilay'ın, Hasan Ali Yücel'in, Tonguç Baba'nın, Fakir Baykurt'un, Talip Apaydın'ın, Muammer Aksoy'un, Tütengil'in, Bahriye Üçok'un, Server Tanilli'nin, Rennan Pekünlü'nün ve daha nicelerinin yaktığı ateş yanmaya devam ediyor. Ve adımız gibi eminiz ki o ateş bir gün volkan olup patlayacak!

KAYNAKÇA

- KIVILCIMLI, H. (1974).Türkiye'de Kapitalizmin Gelişimi. Tarih ve Devrim Yayınevi.
KIVILCIMLI, H. (2006). Tarih-Devrim-Sosyalizm. Derleniş Yayınları.
KRAMER, S. N (1999).Tarih Sümer'de Başlar. Kabalıcı Yayınevi, İstanbul.
TBMM (2014). 1961 Anayasası. [Online]: <http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa61.htm> 16.12.2014
TONGUÇ, E. (2009). Bir Eğitim Devrimcisi İsmail Hakkı Tonguç. Yeni Kuşak Köy Enstitüler Derneği Yayınları.
TÖS. (1969). Devrimci Eğitim Şurası. TÖS Yayınları No:4. TÖYKO Matbaası.

EĞİTİMDE YAPIBOZUMU: 19. ŞURA VE ÖTEKİLEŞTİRME

Önder YILMAZ

Eğitim-İş Genel Eğitim Sekreteri

Giriş

Eğitim sistemleri bir felsefe üzerine inşa edilir. Nasıl bir insan yetiştirmek istediğiniz bu felsefenin aydınlatıldığı zeminde gerçekleşir: Geleceğin yetişkinleri belirlediğiniz temel ilkeler üzerine yetiştirilir ve beklediğiniz toplumsallaşma eğitim yoluyla inşa edilir. Bu anlamda önemli olan "nasıl bir toplumsallaşma" beklediğinizdir. Eğitim sisteminin "yapısı" ya da kalıbı, gelecek kaygınıza göre biçim alır ve siyasallaşmaya oldukça açık bir alandır.

Şuranın Yapısı

Milli Eğitim Şuraları, bakanlığın en yüksek danışma organı olarak kabul edilir. En azından yönetmeliğindeki tanım böyledir. AKP döneminde düzenlenen üçüncü şuranın diğerlerinden çok daha fazla konuşulmasının altında yatan, önceki şuraların milli eğitim politikasına hiza vermek için kullanıldığı gerçeğidir. Bir başka deyişle siyasal iktidar, şuraları, kendi siyasal çizgisine uygun bir eğitim modellemesi için araçsallaştırmıştır.

Bu aracın doğru sonuçlar verebilmesi için önceden yönetmelik değiştirilmiş ve katılacak delegasyonun niteliği ve niceliği yalnızca MEB'in inisiyatifine bırakılmıştır. Şura hazırlıkları da kısa bir zaman aralığına sıkıştırılarak gündem üzerinde bir tekel kurulmuştur. Gündem ve delegasyon, şura boyunca sopa olarak kullanılmış ve kamuoyu aslında önceden belirlenmiş ve yapılandırılmış bir algı içerisinde tartışmalara tanıklık etmiştir. Bir başka deyişle Şura, zaten yaratılacak olan eğitim modelinin hazırlayıcısı olarak işlev görmüştür.

Ancak Şura'nın mevcut yapısı Şura'nın işlevinin önüne geçmiştir. Şura, MEB'in en yüksek danışma organı olarak işlev görmesi gereken bir kurumken, yapısı nedeniyle bir danışma kurulundan çok, iktidarın politikalarını besleyen bir tiyatroya dönüşmüştür.

Şura'nın temel gündemi, siyasal iktidarın ve yandaş sendikanın politik görüşlerinin eğitim sisteminin içine yerleştirilmesinden ibarettir. Bir başka deyişle, Milli Eğitimin içinde bulunduğu temel sorunlar ötelenmiş, yok sayılmış, onun yerine belli bir siyasal görüşe seçmen ve oy devşirecek mekanizma gözüyle eğitim sistemi ele alınmıştır. Bu anlamda "öğretim" sözcüğü düşük yapmış, yerine siyasal iktidarın "öğretisi" konmuştur.

Bunun acı sonuçlarını yakın zamanda hep birlikte gözeleceğiz. Biçim ve içerik açısından bakıldığında, Şura, tercihini "biçimden" yana koymuş ve buna göre tavsiye kararları almıştır.

Şura Öncesi Yaratılan Gündem

Şura öncesinde yaşanan tartışmalar Şura'nın önüne geçmiş ve eğitimin gündemini belirlemiştir. Bu tartışmaların en başında "Karma Eğitimde Zorunluluğun Kaldırılması" ile "Anadilde Eğitim" talepleri gelmektedir.

İki talep de Şura gündemine girmemiş ve Şuranın içinde tartışılmamıştır. Bunlar eğitsel değil siyasal talepler olduğu için amaç Şura'da görüşmek değil, kamuoyunda tartışmaktır. Her ikisinin de eğitimle ilgilenenler için can alıcı sonuçları olacağı açıktır.

Şura'da Yaşananlar

Şura 4 ana gündem maddesiyle toplanmıştır.

-Öğretim Programları ve Haftalık Ders Çizelgesi

-Öğretmen Niteliğinin Artırılması

-Eğitim Yöneticilerinin Niteliğinin Artırılması

-Okul Güvenliği

Hiç kuşku yok, dikkatler "Öğretim Programları ve Haftalık Ders Çizelgesi Komisyonunda" yaşanan tartışmalar üzerinde yoğunlaşmıştır. Zira bu komisyon, son derece siyasallaşmış taleplerin gündeme geleceği öngörüsünü üzerinde taşıyan bir komisyondur.

Din dersinin yaygınlaştırılmasının siyasi bir yönü olmasının yanında, sistemle örtüşen bir de işlevi var. Din ve kapitalizmin birbirini besleyen ortak paydası sistemi kullananların niyetiyle ilişkililiyor

Şuranın Paradoksu

Şura, baştan aşağıya çelişkilerle doludur. Şuranın ilk gününde Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı, "gündem dışı bir şey görüşülmeyeceğini ve karar alınmayacağını" kamuoyuna ifade etmiş olmasına rağmen, tüm şura boyunca gündem dışı öneriler yer almış ve karar altına alınmıştır.

Şura'da dile getirilen talepler "demokrasi" adına dile getirilmiş ancak karşıt görüşlere yönelik baskıcı bir tutum takınılarak Şura'nın paradoksal bir havada cereyan etmesine neden olunmuştur.

Şurada Dili: Algı Yapılandırması!

Şura'da dile getirilen talepler genellikle "vatandaşın böyle istediği" veya "demokrasi gereği" olarak öne sürülmüş ve algı yönetimine dönük bir dil oluşturulmuştur.

Kamuoyu bu nedenle "eğitimin niteliğinin artırılması" ile ilgili değil siyasal taleplerin eğitimin konusuymuş gibi tartışıldığı gündemle meşgul edilmiştir.

Şuranın Çabası

İşte 19. Şura'yı girişte belirttiğimiz felsefi temel üzerinden değerlendirmek, güncel kaygılar ve güdümlenmiş beklentilerin ötesinde bizi daha anlamlı sonuçlara ulaştıracaktır.

AKP'nin, uzun erimli iktidar süreci içerisinde eğitim sistemini bir yapboza dönüştürdüğü düşünülebilir. Yapboz formülünden yola çıkarak da "modellemeye çalıştığı bir sistemin olmadığı" varsayılabilir. Oysa gerçeğin bunun tam tersi olduğunu düşünüyoruz: AKP, en azından iki konuda sistemli çalışmaktadır: Birincisi eğitim sistemi kapitalizmin emirlerine açık hale getirilmiştir. Sistemin tamamı kapitalizmin istediği "yarışmacı, rekabetçi, bencil ve güçlü olana boyun eğmeyi" içeren öğrenci yetiştirmek üzere planlanmıştır. İkincisi de bu piyasacı anlayışı besleyecek "sorgulamaktan uzak" insan yetiştirme amacı-

nı taşımaktadır. Din derslerinin derinleştirilmesi de buna içkin bir adımdır. Yoksa, din ve eğitim arasındaki ilişki "Tanrı ve kul arasındaki ilişkinin" niteliğinin artmasına hizmet etmek için geliştirilmiş değerlerdir.

Şura tasarımcılarının en belirgin isteği "din derslerinin artırılması ve dini kavramların içselleştirileceği değerler eğitiminin yaygınlaştırılması" olarak netleşti. Şuranın ilk gününden son gününe bu çaba hep hissedildi. Bu çaba şura katılımcılarının büyük oranda ortak paydası olarak da belirdi. Yani yalnızca hükümet yanlısı delegasyon değil, öte yanda milliyetçi-mukaddesatçı tezleri savunan bazı kurumlar da verilen teklifleri ve alınan kararları coşkuyla karşıladı, destekledi. Doğal olarak eğitim üzerine alınan kararların eğitsel olmaktan çok siyasi olduğu gerçeği ortaya çıktı.

Din dersinin yaygınlaştırılmasının siyasi bir yönü olmasının yanında, sistemle örtüşen bir de işlevi var. Din ve kapitalizmin birbirini besleyen ortak paydası sistemi kullananların niyetiyle ilişkililiyor: Emek sömürüsü üzerine bina edilen bir ekonomik model olarak kapitalizm, sömürüyü derinleştirmek için her kavramı acımasızca kullanıyor. Bu anlamda dinin siyasallaşması ve sömürünün derinleşmesi Şura'nın gizli gündeminde çakışıyor.

Kuşkusuz din dersi üzerinden yaratılan saplantı eğitsel bir talebe değil siyasi bir talebe işaret etmektedir: Siyasal iradenin dayatmasıyla talep toplumsallaşmaktadır. Yaşamın her alanında hegemonik bir güce dönüşen siyasal iktidar, sürekliliğini sağlayabilmenin yolunu eğitim sistemini kendi istediği biçimde kodlamakta bulmuştur. Oysa ülkede din ve ibadet özgürlüğü ve bu ikisine ulaşım son derece serbest ve bol seçeneğe sahip bir görüntü vermektedir. Bu anlamda talep doğal değil yapaydır. Mevcut haliyle bu saplantının, toplumun hassasiyetlerini kaşıyan siyasi rant anlayışı koktuğunu söylemek hiç de zor değildir.

Osmanlı Türkçesi'nin zorunlu okutulması talebi de ironiktir: Adında "demokrat" sözcüğü olan bir kurum bu dersin "zorunlu" okutulmasını teklif etmiştir. Eski yazıyı okumanın "Osmanlıca'yı" öğrenmek anlamına geldiği sanrısı üzerine bina edilen girişim, kuşkusuz, 80 faşizminin izlerini takip etmektedir. Türk-İslam sentezci anlayış dil devrimiyle hesaplaşmaktadır.

Düzenlenen eğitim sistemi bu anlamda siyasal düşünceleri belirlemekte ve siyasal düşünceler yoluyla da kapitalist sistemin sınıfsal yapısı korunmaya alınmaktadır. Eşitsizlikleri üreten sistem, eğitim yoluyla, sınıfsal sömürüyü içselleştiren toplumu her defasında yeniden meşrulaştırmaktadır.

Değerler Eğitimi ve Çelişkinin Niteliği

Siyaset, eğitim ve ekonomik model arasındaki ilişki her zaman uyumlu bir görüntü vermez. Şura'da üzerinde en çok durulan "değerler eğitimi" gerçek hayatla çelişen "değerleri" de öğretmeyi amaç edinmiştir. Evrensel değerlerin bir kısmının da içinde bulunduğu bu eğitim, sistemin dayattığı gerçekleri görmezden gelerek "davranış" kazandırmayı amaçlamaktadır. Hem eğitim sistemi hem gerçek hayat bir taraftan çocuğa "güçlü ol, yarış, yanındakini geç..." gibi öğretileri aşılarken bir taraftan aynı çocuklara "yardımlaşma, dayanışma, paylaşım..." gibi kavramlar teorik düzeyde verilmeye çalışılmaktadır. Bu çelişki, değerleri özünden yalıtılmak ve eğitimi bir makyajlama ilişkisine dönüştürmektedir.

Din Eğitimi

Din Eğitiminin zorunlu tutulmasındaki amacın açıklanmasında kullanılan tezlerden biri de "Ahlak kavramının dinden bağımsız" düşünülemeyeceğiydi. Bu tek tipleştirici anlayışın başka inançlara saldırganca yaklaşan nesiller yetiştireceği açıktır. Zaten dönemin başbakanının ağzından çıkan "kindar nesil" yetiştirme anlayışı temel enerjisini de buradan alacaktır.

Türkiye'nin de taraf olduğu Çocuk Hakları Bildirgesi 10. Madde: "Çocuklar ırk din ya da başka bir ayrımcılığı teşvik eden uygulamalardan korunacaktır." demektedir. Bütün bunlara rağmen din dersi belirli bir inancın belirli bir yorumu çerçevesinde zorunlu olarak okutulacaktır. Dinde zorlama yoktur diyen anlayışın din dersini zorunlu

tutmaya çalışması üstü örtülemeyen bir çelişkidir.

İslami kurallara dayanılarak verilen din eğitimi gelecekte son derece ciddi erozyonlara neden olacaktır. İslam hukukunun gereklerine göre yetişen nesiller, bir müddet sonra, modern hukukla çelişen dini gerekçelerle dünyayı anlamlandıracak, toplumsal yapıyı ayakta tutan akıl ve bilim ilkelerinin sarsılmasına neden olacaklardır.

Anayasanın 58. Maddesi ve Osmanlıca Türkçesi

"Alkollü İçki ve Kokteyl Hazırlama" dersinin haftalık ders çizelgesinden çıkartılması Anayasanın 58. maddesindeki "çocukların zararlı alışkanlıklardan korunması" gibi yüksek bir yarara hizmet edeceği gerekçesiyle gündeme taşındı. Yine Osmanlıca Türkçesinin de "dedelerimizin mezar taşlarını okuyamıyoruz" gerekçesine dayandırılarak "zorunlu okutulması" talep edildi.

Turizm Liselerinde okutulan dersin niteliği, çocuklara alkol almayı öğretmek değil, bir iş kolundaki beceriyi kazandırmaktır. Tipik bir hedef şaşırtma amacı taşıyan teklif önce reddedilip sonra tekrar gündeme usulsüzce alınınca komisyonu terk ederek tepki gösterdik. Kaldı ki kamuoyunun dikkati yine dersin içeriğine değil, ismine çekilmiş ve algı yanılsamasıyla hassasiyetler kaçınılmıştır.

Osmanlı Türkçesi'nin zorunlu okutulması talebi de ironiktir: Adında "demokrat" sözcüğü olan bir kurum bu dersin "zorunlu" okutulmasını teklif etmiştir. Eski yazıyı okumanın "Osmanlıca'yı" öğrenmek anlamına geldiği sanrısı üzerine bina edilen girişim, kuşkusuz, 80 faşizminin izlerini takip etmektedir. Türk-İslam sentezci anlayış dil devrimiyle hesaplaşmaktadır.

Şura ve Eğitimin Niteliği

19. Milli Eğitim Şurası eğitimin temel sorunlarının hemen hemen hiç tartışılmadığı, eğitimin niteliğinin nasıl yükseltileceğine dönük vurgulamaların yapılmadığı bir şura olarak tarihteki yerini almıştır.

Öğrencilerin ders dışı becerilerini geliştirmek, boş zamanlarını nitelikli olarak geçirmelerini sağlayacak kazanımlarla donatılmasını sağlamak gibi konulara hiç girmeyen Şura, sürekli olarak siyasal iktidarın ajandasındaki niteliksizliği pazarlamayı kendisine görev edinmiştir.

Şura'daki temel anlayış "siyasal iktidarın öznel inancının yaygınlaştıracağı bir eğitimi nasıl yerleştirecekleri" çerçevesinde toplanmıştır. Bu bakış açısının eğitimin temel sorunlarını çözmek gibi bir derdinin olmadığı ortadadır.

Eğitim sistemi bir taraftan kapitalist sistemin arzuladığı rekabete dayalı-yarışmacı bir insan tipini dayatmakta öte taraftan da "değerler eğitimi" adı altında yardımlaşma-dayanışma-paylaşma gibi kavramları öğretmeye çalışmaktadır. Uygulamayla teori arasındaki bu çelişki, uygulamanın lehine bozulmakta ve bencil kuşaklar yetişmektedir.

Karma Eğitim Sistemine Demagojik Saldırı

Eğitimde şiddeti artırdığı ve ders başarısını düşürdüğü gerekçesiyle karma eğitim ortadan kaldırılmaya çalışılmakta ama bu sorunları giderici eğitsel önlemler almaya yanaşmamaktadır.

Öğrencilerin ders dışı becerilerini geliştirmek, boş zamanlarını nitelikli olarak geçirmelerini sağlayacak kazanımlarla donatılmasını sağlamak gibi konulara hiç girmeyen Şura, sürekli olarak siyasal iktidarın ajandasındaki niteliksizliği pazarlamayı kendisine görev edinmiştir.

Temelsiz biçimde Cumhuriyetin eğitim sistemini "tek tip insan yetiştirmeye çalıştığı" için eleştirenlerin, yetiştirmeye çalıştığı insan tipinin "tek tip" olarak ortaya çıkması ibretlik bir gerçeklik olarak karşımızda durmaktadır.

Gündeme getirilemeyen "karma eğitimde zorunluluğun ortadan kalkması" önerisi de yine gizli ajandalarda yazılı çarpık anlayışlara hizmet etme amacı taşımaktadır.

Karma eğitimin varlığı, cinsiyet temelli örgütlenmenin karşısında bir duvar oluşturmaktadır. Kız veya erkek olmasına bakılmaksızın "birey ve insan" olarak değerlendirilen çocuklarımız, içinde bulunduğumuz topluma uyum sürecinde geçmekte ve sosyalleşmektedir. Bu sosyalleşme sürecinin en iyi inşa edecek eğitim sistemi de karma eğitim modelidir.

Cinsiyetlere göre ayrılmış sınıfların ve okulların yanında mesleklerin de cinsiyetlere göre ayrılmasına olanak sağlayan yapılar bu çarpıklığın bir başka yansımasıdır. Kız meslek liselerinin varlığı ve olası bunlara eklenecek erkek meslek liseleri, yapılan işin niteliğinin de "cinsiyete göre biçimlendiği" bir toplumu hayal eden kafaların ürünüdür. Sınıfların içinde başlayan cinsiyet ayrımcılığının toplumda meydana gelecek ayrışmanın temellerini attığını söylemek hiç de zor değildir.

İki cinsi birbirinden ayırarak eğitmek ise, zaten var olan kadın kimliğine yönelik aşağılamaların azalmasına değil artmasına hizmet edecektir. Türkiye, son yıllarda, kadının özgürleşmesi ve toplumda eşit bir yer edinmesine karşı tutum takınmış kültürel kodların öne çıktığı bir ülkeye dönüşmektedir. Kuşkusuz bunda, devletin en üst kademesindeki siyasilerin demeçlerinin büyük katkısı vardır. "Başörtüsüz kadını perdesiz eve" benzeten zihniyetin barışçıl değil saldırgan insanlar yetiştirmesi kaçınılmazdır.

Tüm bunların yanında Sağlık Bakanının "Kadının tek kariyerinin annelik" olduğunu işaret etmesini, yine cinsiyetçi bir tutumun yansıması olarak değerlendirmek mümkün. Siyasal iktidar kadınları açıkça toplumsal yaşamdan silerek olası muhalefeti en aza indirmeye çalışmaktadır.

Kadınların özgürleşmesi sorunu yalnızca bugünün sorunu da değildir. Cinsiyetçi bir ayrımın ve kara çalmanın bir uzantısı olarak Köy Enstitülerine de bu amaçla saldırıldığı bilinmektedir. Enstitüler, köy toplumsal yapısını dönüştürmenin, köyü kalkındırmanın ve köylüyü eğitmenin bir yolu olarak inşa edilmiştir. Tüm bunları yapacak olan da köy çocuklarıdır. Ancak devletin görevi bu talebe boyun eğmek değil yurttaşlarını ikna etmektir. Kaldı ki bu hükümet döneminde "Haydi Kızlar Okula Kampanyası" düzenlenmiş ve kız çocuklarının okullaşmasında yüzde yüze varan başarılar sağlanmıştır. Demek ki devlet isterse talebe boyun eğmek yerine eğitsel tutum açısından doğruyu yapabilmektedir.

Anadilde eğitim yoluyla değişik etnik kökene sahip çocuklar önce farklı sınıflarda ve sonra da farklı okullarda eğitim görecektir. Toplumsal yapıyı dinamitleyen bu anlayışın "insanların anadillerini öğrenmeleri veya anadilin öğretilmesiyle" ilgisi yoktur. Anadilin öğrenilmesi insani bir hak, anadilde eğitim ise siyasal bir taleptir.

O günkü saldırıların altında yatan, feodal yapıya yönelik enstitülerin bir tehdit oluşturmasıdır. Uzun vadede köydeki toprak ağalığı sorununu ortadan kaldıran sonuçlar verecek olan enstitüler, feodalizmin ürkmesi sonucu kumpaslarla karşılaşmıştır. Elindeki gücü yitirecek olan toprak ağalığı sınıfı köy enstitülerini muhafazakar saldırıların hedefi yapmış, kız ve erkek öğrencilerinin bir arada yaşamasını ahlaksızlık olarak nitelmiştir. Köy Enstitülerini de kapattıran bu bağnaz düşüncenin hedefinde şimdi karma eğitim modeli bulunmaktadır.

Karma Eğitime saldırıların yoğunlaştığı bir diğer nokta "bazı muhafazakar ailelerin kız çocuklarını karma eğitim nedeniyle okula göndermek istemediği" üzerinde yoğunlaşmaktadır. Böyle bir durum gerçekten var olabilir. Yine "karma eğitimin şiddeti körüklediği, ders başarısını düşürdüğü" gibi gerekçeler de tipik bir hedef saptırma olarak karşımıza çıkmaktadır. Kuşkusuz eğitimin niteliği çok düşüktür. AKP iktidarı döneminde de nitelik artmış değildir. Eğitimin niteliğinin artırılmasına bir çok unsur etki edebilir ama karma eğitimi ortadan kaldırmak etki etmez. Karma eğitimin kaldırılması yoluyla eğitimin niteliğinin artacağını söylemek insan zekasının ilerlemesiyle dalga geçmek demektir.

Öğretmen açıklarını, kadrosuz çalışmayı, kalabalık sınıfları, eğitimdeki eşitsizlikleri görmeyen bakış açısının kız ve erkek çocuklarının sınıfta yan yana oturmasını görmesini normal karşılamak gerekir.

Karma Eğitimde zorunluluğun kalkmasını isteyen yandaş yapı, eğitsel gerekçelerin arkasına gizlenmiş bir siyasal talebi kodlamaktadır. Bir başka deyişle karma eğitimi kaldırma girişimleri eğitsel değil siyasidir. "Cinsiyetlerin ötekileştirilmesi" çabasının bir ürünü olan bu girişim siyasal iktidarın "ötekileştirici" tutumunun yalnızca bir parçası olarak değerlendirilmelidir: Büyük bir ayrıştırma projesinin eğitim sistemindeki yansıması olarak dile getirilenler, aslında, toplumsallaşmanın eşitlikçi özelliğine demagojik bir saldırıdan ibarettir.

Anadilde Eğitim Talebi

Şura'dan günler önce ilan edilmesine rağmen Eğitim-Sen Anadilde Eğitim talebini gündeme taşımamıştır. Hemen bütün sendikal gücünü anadilde eğitimi gerçekleştirmek için harcayan bu politize yapı neden bu talebi gündeme getirmemiştir?

Barış süreci adı altında yürütülen terörle pazarlığın ve İmralı görüşmelerinin Şura'ya kadar etki etmesi ilgi çekicidir. Bu anlamda Şura yalnızca "yetkili yandaşlığı değil örtük yandaşlığı" da deşifre etmiştir. İmralı süreci Şura'daki görüşmeleri de belirlemiş görünmektedir.

Bu durum bize çok önemli bir başka şeyi tekrar hatırlatmaktadır: Uzun bir dönemdir eğitim sistemine yönelik bir dayatmaya dönüşen anadilde eğitim talebi eğitsel değil, siyasal bir taleptir. Karma eğitime yönelik saldırılar nasıl eğitim sisteminin yapısına yönelik bir saldırıya işaret ediyorsa anadilde eğitim talebini de aynı potada değerlendirmek gerekir: Karma Eğitimin kaldırılması cinsiyet temelli toplumsal örgütlenmeye yol açacakken anadilde eğitim talebi de etnik temelli bir başka örgütlenmeye yol açacaktır.

Anadilde eğitim yoluyla değişik etnik kökene sahip çocuklar önce farklı sınıflarda ve sonra da farklı okullarda eğitim görecektir. Toplumsal yapıyı dinamitleyen bu anlayışın "insanların anadillerini öğrenmeleri veya anadilin öğretilmesiyle" ilgisi yoktur. Anadilin öğrenilmesi insani bir hak, anadilde eğitim ise siyasal bir taleptir.

Şura'da Verdiğimiz Mücadele ve Önerilerimiz

Eğitim-İş olarak Şura'da oynanan tiyatroyu erken farketmişimizi ifade etmek gerekiyor. Yapılandırılmış delegasyon, dayatılmış öneriler ve pazarlık usulü hesaplanan eğitim politikaları Şura'nın yörüngesini önceden çizmiştir. Ancak birinci komisyonda Eğitim-İş olarak verdiğimiz tek önerge "T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük" dersinin adının "Devrim Tarihi ve Atatürkçülük" olarak değiştirilmesidir. Devrim sözcüğünden ürken delegasyonun tarihsel gerçekliği reddedici tutumları nedeniyle bu sembolik öneri reddedilmiştir. Ancak verdiğimiz öneri ile ne kastettiğimiz gayet iyi anlaşılmıştır.

Müfredatın içerisine gizlenmiş ve kadın cinsel kimliğini aşağılayan içeriklerin arındırılması ve cinsiyet eşitliği temelinde bir yapılandırmanın yansıtılması gerektiği belirtilmiştir.

Din derslerinin zorunluluk önerisi Anayasanın 24. maddesine referans verilerek getirilmiştir. Anayasayı, darbe anayasası olara niteleyenlerin iki yüzlülüğü hem komisyonda hem de Şura genel kurulda açıkça teşhir edilmiştir.

Din eğitiminin çok küçük yaşlardaki çocuklara zorunlu tutulmasının doğru olmadığı, yalnızca küçük yaştaki çocuklar için değil tüm sistemde zorunlu olmaktan çıkarılması gerektiği belirtilmiştir.

Din derslerinin zorunlu olmaktan çıkarılması pedagojik ve Türkiye'nin toplumsal gerçekliği gerekçe gösterilerek savunulmuştur.

Henüz somut işlem döneminde olan çocukların, tamamıyla soyut kavramları içeren ve dolayısıyla insandan insana değişkenlik gösterecek olan inanç öğretimine hazır olmadıkları ifade edilmiştir. Bu tek tipleştirici anlayışın Türkiye'nin inanç coğrafyasına uygun olmadığı ve dayatmacı tutumun terk edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Sanat derslerinin kısıtlanması, dönüşümlü olarak verilmesi ya da ikisinden birinin tercih edilmesi gibi öneriler kabul edilmemiş, tam tersine Müzik ve Görsel Sanatlar dersinin haftada en az iki saat verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Müfredatın içerisine gizlenmiş ve kadın cinsel kimliğini aşağılayan içeriklerin arındırılması ve cinsiyet eşitliği temelinde bir yapılandırmanın yansıtılması gerektiği belirtilmiştir.

4. sınıfta okutulan ve Sosyal Bilgiler dersinin içine eklenen İnsan Hakları ve Yurttaşlık Derslerinin 8. sınıf haftalık ders çizelgesine eklenmesi gerektiği belirtilmiş ve yetişkin yurttaşlığa hazırlanan öğrencilerin 14 yaşından itibaren gerekli bilgiyle donatılması gerektiği vurgulanmıştır.

Seçmeli derslerin seçilmesinin yerelerde okul idaresine bırakılmasına şiddetle karşı çıkılmıştır. "Öğretmeni olmayan seçmeli derslerin nasıl okutulacağı okul idaresinin meselesi değil, bu derslerin okutulmasını yasal güvenceye bağlayan MEB'in işi olduğu" ifade edilmiştir.

4'lük sistemin gelişiyile birlikte ders saatinin artırılmasına rağmen seçmeli derslere yer açmak amacıyla kaldırılan Rehberlik saatlerinin ortaokullarda haftalık ders çizelgesine eklenmesi savunulmuştur.

Okuma-anlama becerilerinde eksiklik olan öğrencilerimizin düşünme eğitiminden geçmesine fırsat tanınması amacıyla ortaokullarda Felsefe dersinin okutulmasına destek verilmiştir.

Cumhuriyetin Eğitim Devrimi

Cumhuriyet her şeyden önce "eşitlik ve özgürlük" temelinde bir inşa projesidir. Cumhuriyetin eğitim sistemi de bu projenin bir parçasıdır. Bu yalnızca tek tek bireyler için düşünülmüş değildir; aynı zamanda, proleter bir ulusu kendi vatanının efendisi yapan bir eylemseliktir.

Atatürk, daha Sakarya savaşının arifesinde ve işgal ordularının Anadolu'yu bir kan gölünü çevirdiği dönemde Ankara'da bir Eğitim Kurultayı topluyor ve orada Eğitim Sisteminin nasıl olması gerektiğini şöyle tarif ediyor:

"Memleketin çocuklarının birlikte ve eşit olarak almak zorunda oldukları bilim ve fendir."

Bugün bu cümle, sendikamızın Eğitim Sistemine bakışını da filitreleyen son derece önemli bir özettir. Başöğretmen daha 1921 yılında memleketin çocuklarının inanış ve etnik kimliğine göre ayırmadan ve cinsiyetlerine bakılmaksızın birlikte eğitim almaları gerektiğini savunuyor. Bu eğitimin keyfi değil zorunlu olması gerektiğini belirten Atatürk eğitim müfredatının da bilimsel olması gerektiğinin altını çiziyor. Ve hepsinden önemlisi eğitimin "eşitlikçi" yapısına vurgu yapıyor.

Eğitim-İş olarak Türkiye'nin temel eğitim meselelerine çözüm getirecek bir kurultay toplayacağımızı belirtmek istiyoruz. Hepsinden öte, şimdi eğitim sistemi için yeni bir modelleme gerekmektedir. Gerçek anlamıyla ilerici-eşit-özgür bir toplum istiyorsak önereceğimiz eğitim modeli mevcut bilişim ve mekanik mucitliklerin ötesinde ve hatta yerleşik okul anlayışını aşkın özellikler taşımalıdır. E Eğitim-İş, önümüzdeki dönemde II. Devrimci Eğitim Şurasını toplayacak ve eğitim sisteminin çağdaş ve bilimsel niteliği üzerine çalışmalar yürüterek ülkemizin koşullarına uygun bir model ortaya koyacaktır.

RENNAN PEKÜNLÜ

Dünya tarihinin en dikdatörce uygulamalarının ülkemizde sergilendiği bir dönemi yaşıyoruz.

Aydınlar hapse atılmakta, devrim yasaları tek tek yok edilmeye çalışılmakta, ülke gençliğinin hafızasından Atatürk'ü silebilmek için yoğun çaba sarfedilmekte, çocuklar ve gençler sokak ortasında öldürülmekte, öldüremediklerini gericileştirilmekte, düşledikleri kindar nesli yaratabilmek adına kendilerine benzetmek istemektedirler.

İktidarın hayalini kurduğu gerici yeni Türkiye anlayışını reddeden ve aydınlanma kavgasının içinde mücadele veren Prof.Rennan Pekünlü, üniversitelere türbanla girilmesini serbest bırakan yasa değişikliği henüz yapılmadan,

YÖK'ün de türbanın serbest olmadığına dair genelgeler gönderdiği dönemde yandaş medya eliyle fiili durum yaratılarak türbanlı bir öğrencinin şikayeti üzerine yargılandı. Yargılama sonunda "eğitim öğretimi engelleme" gerekçesiyle 2 yıl 1 ay hapis cezasına çarptırıldı.

27 Kasım Perşembe günü "Evren ve Evrim" konulu son dersini verdikten sonra daha bütünlüştürücü ve mücadeleyi bir üst perdeden sürdürmek, yanımıza dönmek üzere Foça Yarıaçık Cezaevine teslim oldu.

Cumhuriyetin öğretmenleri olarak,

Rennan Pekünlü hocamızın aydınlanma mücadelesine Foça'dan devam edeceğini ,

bu yargılamanın Laik eğitimi bitirme projesinin bir parçası olduğunu,

cezaevine konmasının kişisel bir sorun olmadığını,

Türkiye'nin büyük bir cezaevi haline gelmiş olmasının en önemli delili olduğunu biliyoruz.

Rennan Pekünlü hocamızın son mesajı hepimize;

'YANMAK, GÖKBİLİMCİLERİN YAZGISIDIR'

Üzerinde çalıştıkları yıldızlar, gökadalar en soğuk olanından en sıcakına dek yanar;

gözlemeleri yanar;

iğrenç bir zorlamayla engizisyon önünde diz çöküp pişmanlığa davet edilirler, yürekleri yanar;

kafaları kazanır zindanlara atılırlar, hem kendileri hem de yakınları yanar.

Fotoğrafkılır

Fotoğrafkılır

Selahattin Özçelik

“ sudaki iz”

KARMA EĞİTİM İÇİN 'SES VERME' ÇAĞRISI

Prof.Dr. Nur SERTER

Karma eğitim bir Cumhuriyet Projesidir.

Kızların da erkekler gibi ve onlarla aynı koşullarda eğitim görmek hakkının bulunduğunu, toplumsal yaşamın kadın-erkek eşitliği ve birlikteliği ile sürdürülmesi gerektiğini, sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmanın bu birliktelikle sağlanabileceğini ortaya koyar.

Dünyada karma eğitim ilk kez 1871'de ABD'de uygulanmaya başlandı ve hızla Avrupa'nın Protestan ülkelerine yayıldı. Feminizm ve kadın-erkek eşitliği hareketleri ile de hız kazandı.

Ülkemizde ise, ilk uygulama kız öğrencilerin boykotu ve direnmeleri ile İstanbul Darülfünun'un'da başlatıldı. Erkeklerle aynı anfilerde derse girmekte direnen kız öğrencilerin mücadelesi sonucu 16 Eylül 1921'de alınan kararla karma eğitim başladı.

Atatürk devrimlerinin ve çağdaş Türkiye'nin kız öğrencilere verdiği umut ve eğitim görme haklarına sahip çıkmaktaki kararlılıklarının dikkat çekici bir örneği ise 1924'te Tekirdağ'da yaşandı. Tekirdağ'da kız lisesi yoktu. Lise eğitimi görmek isteyen kızlar, erkek liselerine kaydolmak istediler. Maarif Vekaleti, bu koşullarda "yatılı olmayan" liseler için ilk ışığı yaktı. Böylece karma eğitim kamuoyunda tartışmaya açıldı.

1924 yılı Ağustos ayında ilkokullarda karma eğitim başlatıldı.

1927-1928 öğretim yılından itibaren ise karma ortaokullar kurulmaya, kız-erkek ortaokulları da kademeli olarak karma ortaokullara dönüştürülmeye başlandı.

Liseler için karma eğitim kararının uygulamaya geçmesi ise 1934-1935 öğretim yılında gerçekleşti.

Türkiye, 90 yıl sonra neden karma eğitimi tartışıyor?

Bu tartışmanın nedeni, Cumhuriyet Döneminin kazanımları ve Çağdaş Türkiye olgusu ile hesaplaşma ve Atatürk döneminden intikam alma arzusudur.

*Tüm Gerçek Eğitimcilerimiz,
Üniversitelerimizin Değerli Öğretim Üyeleri,
Çağdaş Sivil Toplum Örgütlerimiz,
Kadın Kuruluşlarımız,
Cumhuriyete gönül veren Gerçek Aydınlarımız,
Fedakar Eğitim Gönüllülerimiz,
Biliniz ki, bugün SES VERME ZAMANIDIR!*

Kadın ile erkeği eşit görmeyen, kadını bir “birey” olarak değil, cinsel bir obje olarak değerlendiren ve toplumsal ahlakın tek sorumlusu sayan ilkel bakış açısı, bu kez hedef tahtasına Karma Eğitimi oturtmuştur.

Erkek egemen ve çağdışı zihniyetin temsilcileri, toplumu cinsiyete göre de ayrıştırarak laik Türkiye’nin tüm dinamiklerini çökertme gayretine girmişlerdir.

Okullarda önce sıraları, sonra sınıfları ayrıştırmakla işe başlamışlar, bununla da yetinmeyip öğrencileri cinsiyetlerine göre sabahçı- öğlenci olarak bölmüşler, kızlara kadın, erkeklere erkek öğretmen modelini uygulamaya koymuşlar, bazı okullarda kantinleri ve son olarak da öğrenci servislerini sapkın düşünceleri ile yeniden şekillendirme çabasına girmişlerdir.

Kız ve erkek öğrencilerin birlikte eğitim görmelerini sakıncalı bulan zihniyetin toplumsal yaşamda ve çalışma yaşamında kadınla erkeği bir arada görmeyi kabullenmeleri mümkün olabilir mi?

Kuşkusuz olamaz. O halde bu karanlık kafalar, Türkiye için nasıl bir model kurgulamaktadır?

Bu model, kadının toplumsal yaşamdan, çalışma hayatından koparıldığı, eğitim olanaklarının sınırlandırıldığı, evlere kapatıldığı, “analık misyonu” ile sınırlandırıldığı bir model olacaktır.

Okul yaşamında, 5 yaşından başlayarak “cinsiyet” odaklı bir bakış açısı ile şartlandırılan, çocuksu mutluluklarını yaşamaktan alıkonulan, saf ve tertemiz duyguları baskı altına alınan çocuklarımız üzerinden başlatılan intikam operasyonu, giderek hız kazanmaktadır.

Karma eğitime son verme girişimleri, sadece kız çocuklarını değil, erkek çocukları da derinden etkileyecek, onların uygar, sosyalleşmiş, karşı cinsi tanıyan, kadın-erkek eşitliğini özümsemiş bireyler olarak yetişmelerini de engelleyecektir. Sanırım amaç da zaten budur!

2-6 Aralık tarihinde yapılmış olan, Milli Eğitim Şurası öncesinde, kuruluş amacı Türkiye’de çağdaş-laik eğitime karşı mücadele etmek olan bir eğitim sendikası, tıpkı 4+4+4 Devşirme Projesinde olduğu gibi, yeniden kollarını sıvayarak, karma eğitimin sona erdirilmesi için çalışmalarını başlatmıştır. Bu yandaş sendika, karma eğitimi demokratik bulmadığını söyleyerek, demokrasinin temel taşları arasında yer alan çağdaş ve laik eğitime cahilce saldırmaktadır.

Kadınlara yönelik kısıtlayıcı saldırganlıklarından bir türlü tatmin olmayan, 5 yaşındaki kız çocuklarının başlarını kapatarak onların ruhlarını zincirleyen, kız öğrencileri “açık lise” bahanesi ile okulun sosyal ortamından koparan, dini kullanarak kadın ve kız çocuk istismarını başlatanlar bilmelidirler ki, Türkiye asla bir din devleti olmayacaktır.

Kadınla erkeğin toplumsal yaşamdaki işbirliğini kabullenmeyen, kadının da eşit birey, eşit vatandaş olduğunu içine sindiremeyen, erkeğin günahlardan arınmasını kadını toplumdaki silerek gerçekleştireceğini zanneden karanlık düşünceliler, toplumu kökten-dinci bir dipsiz kuyuya sürüklemeyi hedefleyen çirkin emellerine ulaşamayacaklardır.

Atatürk Türkiye’sinin aydınlığı ve çağdaş demokrasinin özgürlük, adalet, eşitlik ilkeleri ile yapılandırılmış çağdaş uygarlığı içinde boğulacaklardır.

*Tüm Gerçek Eğitimcilerimiz,
Üniversitelerimizin Değerli Öğretim Üyeleri,
Çağdaş Sivil Toplum Örgütlerimiz,
Kadın Kuruluşlarımız,
Cumhuriyete gönül veren Gerçek Aydınlarımız,
Fedakar Eğitim Gönüllülerimiz,
Biliniz ki, bugün SES VERME ZAMANIDIR!*

Bir Cumhuriyet Devrimcisi Dr. REŞİT GALİP

Cumhuriyetin ilk on yılında iz bırakan, siyaset adamı ve milli eğitim bakanlarından Dr. Reşit Galip'i, ölümünün 80. yılında anmak, aydın ve öğretmenler olarak görevimizdir.

Kırk yaşına ve on bir aydan kısa süren bakanlık dönemine çok önemli başarıları sığdıran bu büyük devrimci, yazık ki kendisinden önceki bakanlar İsmail Safa Özler, Vasıf Çınar, Mustafa Necati gibi unutulmaya terk edilmiştir.

Dr. Reşit Galip, 1893'te Rodos'un Hamzabey mahallesinde doğmuştur. Babası, Bulgaristan'ın İslimiye kasabasından gelen yargıç Mehmet Galip Bey, annesi Rodos'lu Münevver Hanım'dır. Kendisinin yazılı olarak verdiği bilgilere göre ilköğrenimini evde görmüş, Fransızca öğrenmesi için bir süre Alianca İsrailite'e gönderilmiştir. Yine Rodos'ta bir süre St. Jean Babtiste Koleji'ne devam ettirilmiştir, burada hep sınıf birincisi olmuştur. Ortaokulu Rodos'ta, liseyi (idadi) İzmir'de 1908'de tamamlamıştır. Okul yöneticileri tarafından dik kafalı bulunduğu için ahlak notu birkaç kez sıfıra indirilmiş, ama kendisi bundan hiç etkilenmemiştir.

Reşit Galip, liseyi bitirince o zamanın gözde bir öğrenim kurumu olan ve zor bir sınavla girilen Askeri Tıbbiye'ye girmiştir. Bu okulun üçüncü sınıfında iken, yani 18 yaşında Balkan Savaşı'na, ardından Kafkaslarda Dünya Savaşı'na gönüllü katılıp yardımcı doktorluk yapmış, burada bir buçuk yıl çalıştıktan sonra donma tehlikesi ve ağır bir hastalık geçirdikten sonra, arkadaşlarının yardımıyla kan tükürerek geri dönmüştür. Enver Paşa'nın bu çılgın savaşı onun yüreğinde derin manevi yaralar açmıştır.

Mayıs 1917'de Askeri Tıbbiye'yi bitiren Dr. Reşit Galip, sivil Tıp Fakültesi'ne asistan olmuş, ancak dört beş ay sonra merke-

zi Şam'daki 4. Ordu'nun Sağlık Kurumu doktorluğuna, bir süre sonra sağlığı bozulduğundan Lübnan'daki Öksüz Yurdu (Darüleytam) Hastanesi doktorluğuna atanmıştır.

Savaşın felaketle sonuçlanması üzerine İstanbul'a dönmüş, Tıp Fakültesi asistanlığına yeniden başlamış, bunun yanında Haydarpaşa Öksüz Yurdu Hastanesi doktorluğuna atanmıştır. Sağlık durumu engelinden dolayı 2 Nisan 1919 tarihinde askeri görevinden emekli edilmiştir.

Yenilgi ve mütarekeden sonra İstanbul'da yaşamayı doğru bulmayan bazı gençler 25 Kasım 1918'de kurulan 'Köycüler Cemiyeti'nin 15 kurucusu arasında 4. sırada Dr. Reşit Galip yer almıştır. Bu gençler, Anadolu'ya giderek misyoner gibi çalışmak isteyen ülkücülerdir. Bunların ilk kaflesi 10 Nisan 1919'da Kütahya'ya varmıştır. Dr. Reşit Galip'le Hasan Ferit Tavşanlı'ya, Dr. Fazıl Doğan ve Dr. Mustafa, Emet'e yerleşmişlerdir. Genç doktorlar burada halka karşılıksız sağlık hizmeti yanında eğitim çalışmaları da yapmışlardır.

Dr. Reşit Galip, Yunan işgaline karşı Tavşanlı'da Müdafai Hukuk örgütünün yöneticiliğini de üstlenmiştir. İstanbul Hükümeti'nin müfettişi Kuvayimilliyeye yardım topladıkları gerekçesiyle onları mahkemeye vermişse de Kütahya mahkemesi davayı reddetmiştir.

Dr. Reşit Galip, bir yıldan uzun bir süre Kızılay'ın ilkyardım görevlisi olarak Burdur, Antalya, Aydın, Denizli'de görev yaptı. Buralarda dokuz dispanseri iki hastaneyi ve Antalya Hastanesi laboratuvarlarını işler hale getirdi. Mikropların boyama yoluyla incelenmesi konusunda yeni bir yöntem geliştirdi.

Kuşadası ve Söke’de veba salgını ile ilgili başarılı mücadelesinden dolayı Ankara Hükümeti’nin Sağlık Bakanlığı tarafından 10 Şubat 1921 tarihli yazıyla ödüllendirildi. Bu başarılarından dolayı 11 Eylül 1921 tarihinde Bakanlık Sağlık İşleri Müdür Yardımcılığı’na atandı. Ancak, Ankara’da sağlığının bozulması üzerine 5 Aralık 1921’de Mersin Hükümet Doktorluğuna atandı. Ona bu göreviyle birlikte gümrük, basın ve istihbaratla ilgili görevler de verildi. Mersin’de Türkocağı şubelerini kurdu ve geliştirdi.

Kurtuluşun sonra Mersin’de bir yandan doktorluk yaparken diğer yandan da Türkocağını örgütlemiştir.

Mersin’de Atatürk’le karşılaşmaları onu aktif siyasal yaşamın tam ortasına itmiştir. 1925’te Aydın milletvekilliği, aynı yıl kurulan İstiklal Mahkemesi’nde üyelik, giderek CHP yönetiminde çeşitli görevler üstlenmiştir.

Uluslararası Çocuk Koruma Kurultayı’na delege olarak katılması, Millet Mektepleri için bir dizi elkitabı yazması, Halkevleri kurucusu olması, Türk Tarih Kurumu’nun kuruluşunda rol üstlenmesi, bu kurumun, genel sekreterliğini ve sonra başkanlığını üstlenmesi, Cumhuriyetin 10. yılı kutlama hazırlıklarını yapması gibi önemli görevler onu yöneticilikte olgunlaştırmış ve parlatmıştır.

30 Mart 1924’te Karma Mübadele Komisyonu delegeliğiyle görevlendirildi. 10 Ocak 1925 ara seçimlerinde Aydın milletvekili seçildi ve partide (CHP) önemli görevlere getirildi. Aynı yıl Şeyh Said ayaklanmasının ortaya çıkması üzerine kurulan İstiklal Mahkemesi hakimliğine atandı. Bu mahkeme, İzmir Suikastı olayı ve birçok önemli davaya da baktı. Türk Tarih Kurumu ve Halkevleri’nin kuruluşunda sorumluluk üstlendi (Akt. Elman, 1955: 381-386).

Kısa süre milli eğitim bakanlığı yapan Dr. Reşit Galip, daha çok kendisinden önce yapılamayan Üniversite Reformu’nu gerçekleştirmiş olmasıyla bilinir. Bu görev kuşkusuz çok önemlidir. Çünkü üniversite (Darülfünun) her türlü siyasetin, hatta ayak oyununun cirit attığı bir yerdir. Kendi hocaları bile reforma engeldir. Çünkü birçok hoca işten çıkarılıp yerlerine Faşist Hitler rejiminin işten çıkardığı Musevi Alman hocalarla genç Türk akademisyenler atanacaktır. Bu zor görevi başaracağından, onu bu göreve getiren Atatürk bile kuşkuludur. O, bu zor

görevi başarır, ancak bu yaşamına mal olur.

Milli Eğitim Bakanı Dr. Reşit Galip, Üniversite Reformu’na yoğunlaşırken, başka önemli projelere de girişmiştir. Önemli konular için oluşturduğu kurullardan oldukça iyi ürünler almıştır.

- Yıllardır sürüncemede kalan milli eğitim örgüt yarasını çıkartması,
- Ödenmeyen öğretmen aylıklarını ödetmesi,
- Öğretmenlerin emeklilik işlerini düzene koyması,
- Köy İşleri Komisyonu oluşturarak raporlar hazırlatması,
- Dört ilde köy öğretmenleri ve ilköğretim müfettişleri için kırkar günlük kurslar açması ve onlar için on beş kitap hazırlatması,
- Mustafa Necati’den sonra ortada kalan yatılı köy bölge okullarını yeniden açması,
- Halkçılık ve köycülük öğrenimi için Amerika’ya gönderilecek on öğretmeni seçen sınavı yaptırması,
- Bakanlık binası ile Milli Kütüphane ve Bilimler Akademisi binalarının projelerini yaptırması, bunlar için bütçede ödenek ayırtması,
- Tarihi yerlerde kazılar başlatması,
- Halk dilinden sözcüklerin derlenmesi, bunların başlıcalarıdır. Yazık ki bakanlığının kısa sürmesi bunların yarım kalmasına neden olmuştur.

Dr. Reşit Galip, Atatürk tarafından 19 Eylül 1932’de Milli Eğitim Bakanlığı’na getirildi. 13 Ağustos 1933’e kadar, bir yılı bile bulmayan bu kısa görev süresinde çok önemli başarılar imza attı. Bunlar arasında en önemlisi kuşkusuz 1933 yılında gerçekleştirdiği Üniversite Reformu’dur.

Milli Eğitim Bakanlığı’ndaki çalışma arkadaşlarından Hasan-Âli Yücel şöyle diyor:

“Çalışması devamlı, dikkatli ve anlayışlı, üstün; bilgisi ve tecrübesi geniş, küçüklerine müsamahası ve muhabbeti hudutsuz bu idealist, gözünü çöpten sakınmayacak kadar cesur, vatanperver ve Türklük sever Reşit Galip, politika rekabetlerinin ateşten dalgaları arasında yandı gitti...” (Akt.Elman, 1955: 425).

DR. REŞİT GALİP'İN MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

Dr. Reşit Galip, Atatürk'ün önerisiyle 19 Eylül 1932 günü Milli Eğitim Bakanlığı'na getirildi. O günlerin canlı tanığı Afet İnan, Dr. Reşit Galip'in Milli Eğitim Bakanlığı'na getirilişini şöyle anlatıyor: "O sene [1932] yaz aylarında Dr. Reşit Galip, Yalova'da ve İstanbul'da Atatürk'ün yanında bulunarak, yine tarih üzerinde çalışmalarına devam etmekte idi. Dolmabahçe Sarayı'nda bir gece, Atatürk, Maarif Vekili Esat Bey ile konuşurken birden bire Dr. Reşit Galip'e hitabeden Cumhuriyet Hükümetinin milli eğitim işleri ile ilgili düşüncelerini açıklamasını istedi.

Doktorun verdiği yanıtlardan duyulan Atatürk, çok büyük hürmet gösterdiği hocası Esat Bey'e hitab ederek 'Hocam, maarif işlerimizi bu genç arkadaşımıza bırakmak istemez misiniz?' diye sordu. Böylece Dr.Reşit Galip 1932 yılının sonbaharında [19 Eylül 1932] Türk milli eğitiminin başına geçmiştir." (İnan, 2007: 281).

Milli Eğitimde Devraldığı Miras

Dr. Reşit Galip, bakan olduğunda azımsanmayacak bir birikim devralmıştır. Çoğu, eğitimi doğrudan ilgilendiren Devrim Yasaları'nın çıkarılmış ve bununla ilgili uygulamaların başlatılmış olması yeni bakan için büyük bir avantajdı. Onun bakan olmadan önce etkin rol üstlendiği Tarih, Dil, Millet Mektepleri ve Halkevleri etkinlikleri doğru yolda ilerliyordu.

DR. REŞİT GALİP'İN ÖĞRETMENDEN BEKLENTİLERİ

Bakan Dr. Reşit Galip der ki:

Köyün muallimi, köyün hakiki lideri olacaktır. Onları ona göre bütün vasıtalarla techiz edeceğiz... (Akt. Elman, 1955: 115). Dr. Reşit Galip'in öğretmenlerden, özellikle köy öğretmenlerinden olağan görevleri yanında beklediği çok önemli başka görevler de vardır:

Yurttaşlık eğitimi ve Halka Türk devrim kültürünün kazandırılması, başta sağlık olmak üzere yaşamsal bilgi ve becerilerin tüm topluma yaygınlaştırılması, derleme ve öğretim yoluyla Türkçe'nin gelişmesine katkıda bulunması gibi.

Dr. Reşit Galip, daha gençlik yıllarında köy öğretmenlerinin yapabileceği halk eğitimi çalışmalarını çok önemsendiği için,

daha bakan olmadan önce onlar için 1928'de, "Köy Öğretmenleriyle Sıhhi Musahabeler" [Söyleşiler] başlıklı bir elkitabı yazmıştır. Bu kitabın ikinci baskısı şu cümlelerle başlar:

Ben köylü dostu bir hekimim. Köy muallimleri; siz de köylü dostusunuz. Sizinle, müşterek dostumuz olan köylünün saadetine, refahına ve bizi bunları istihsale [çoğaltmaya] götürececek yollara, çarelere dair konuşabiliriz. Şüphe yok ki bizim köylüyle muhabbetimiz, aynı zamanda vatana muhabbetir. Çünkü köylü vatanın köküdür, ana unsurudur, asıl temelidir. O, ahlak, sıhhat, fikir ve malûmatça ne kadar ileri giderse, vatan o kadar kuvvetlenir, yükselir (Reşit Galip, 1933: V).

Şöyle sürdürüyor:

Aziz muallimler; (...) parasız ve zorunlu ilköğretim memleketimizin her köşesinde tamamen gerçekleştiği zaman, köylü tüm haklarından yeterince yararlanabilecektir. Bir milli emel gibi tam sıhhat emeli de o zaman daha kolaylıkla gerçekleşecektir. Demek ki köylünün sıhhati işinde de sizler hayırlı amiller [etmenler] olacaksınız. Sizin köylere vereceğiniz yaşamsal eğitim ışığı, aynı zamanda en kör sağlık filizlerini de fişkırtacaktır. Bir köy mıntıkasında (...) muallimlerin teminine muvaffak olabilecekleri pek çok sıhhi işler vardır. On dört milyon nüfusunuzun mühim bir kısmını teşkil eden köylülerimizin hayat şartlarını sıhhiyeleştirmek gayesinin kutsiyetine şüphe edilemez. Hekim olmayan bir muallim ne yapabilir, diye tereddüde düşmeyiniz.

Sizin ne dereceye kadar faydalı şeyler yapabileceğinizi birer birer konuşacağız. Hekimi en çok memleketlerde bile bu iş yine sizler gibi münevver muallimlere düşer. Mesela Fransa'da 1904'te 29795

hekimsiz, sıhhiye memursuz köy vardı. İşte bu müthiş boşluğu, hıfzıssıhha telkinleri [öğütleri] noktasından muallim denilen aziz sınıf doldurur. Bilirsiniz ki hıfzıssıhha ilmi, hastalıkların tedavisini değil, onlara tutulmama, sıhhati harap edebilecek sebeplerden ve amillerden korunma yollarını öğretir. Köylü, işlerinin mahiyeti itibarile hiç hasta olmamak mecburiyetindedir. Toprak, hava şartları ona hiç müsamaha göstermez. Bugün dursun, yarın yapayım dedirtmez... (Dr. Reşit Galip, 1933: VII-VIII).

ÖĞRENCİ ANDI

Dr. Reşit Galip'te genel olarak insan, özel olarak çocuk sevgisi üstündür. Bu onun mesleğine de, politik kimliğine de, bakanlığına da yansımıştır. Onun, 23 Nisan 1933 günü Çocuk Haftası töreninde yaptığı şu konuşma, onun çocuk sevgisini dile getirmeye yeter:

Çocuklar, güzel yüzlü, güzel özlü Türk yavruları!

Bugün kutladığınız 23 Nisan, on üç yıl önce çoğunuzun daha doğmadığınız veya süt çocuğu olduğunuz zamanlarda yurdu kurtarmak için, Türk budununu [ulusun] kurtuluşa erdirmek için, Büyük

Millet Kurultayı'nın [TBMM'nin] Gazi Babanız eliyle açıldığı gündür. Bunu bayram edinmeniz, ey Türk çocukları öz Kurultayın açıldığı, öz Devletin kurulduğu günü kendi bayramınız için seçmeniz

ne mutlu buluş!

Çocuklar!

Bayramınız dolayısıyla size birkaç sözüm var. Bilirsiniz, daha iyi biliniz ki her Türk çocuğu anasının babasının olduğu kadar milletindir, bütünündür. Sizin sağlığınıza, sizin çalışmanıza, sizin budun ülkesine ve türelerine [hukukuna] uygun yetişmeniz, ananız babanız kadar bütün Türklük yürekte bağlıdır. Can gözlerimiz üstünüze dikilmiştir. Sizin kafaca, bedence sağlam, gülbüz yetişmenizi, ahlakça en iyi, en yüksek yetişmenizi, millet dileğini kendi isteklerinizden üstün tutar gönülle yetişmenizi istiyoruz. Analarınızdan, babalarınızdan, hocalarınızdan ve hepimizden daha üstün yetişmek gayretiyle çalışmanızı istiyoruz.

Büyük Türk yarınının yapıcıları arasına girmek için şimdiden hazırlanan güzel çocuklar!

Daima kulağınızda çınlasın ki çalışkan olmayan Türk sayılmaz, ahlaklı olmayan Türk olamaz! Şimdiden bağıracak söylüyorum ki sizlerden çalışmayanlar millet işlerinde kendi paylarına düşecek olanı en iyi yapmak için bugün en iyi yetişmeye kulak asmayanlar bizim yarınki düşmanlarımızdır! İçinizde yarın bütün milletin kendisine düşman olmasını isteyecek çocuk var mı?

Budunlar içinde bir ve eşsiz Türkün güzel yüzlü, güzel özlü çocukları!

Türklüğün büyük yarını sizin görünüşte minimini, dayanıksız, fakat hakikatte acun [dünya] yapısı kadar sağlam ve dayanıklı omuzlarınızdadır.

Bunu düşünün, bilin, anlayın ve bir an bile unutmayın!

Size bugün şu işi veriyorum: Bayramınız biter bitmez, mekteplerinize döndüğünüz ilk günden başlayarak birinci derse girdiğiniz zaman sınıflarda hep birden ve her gün şu sözleri tekrarlayacaksınız:

Türküm, doğruyum, çalışkanım.

Yasam; küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak;

Yurdumu, budunumu özümden çok sevmektir.

Ülküm; yükselmek, ileri gitmektir.

Varlığım Türk varlığına armağan olsun.

Bunu yalnız sizlerden, burada bulunanlardan değil, bütün mekteplilerden istiyorum.

Haydi çocuklar! Bayramınız kutlu olsun! Bayramlara umutlu erenler gibi gülün, oynayın, eğlenin! (SD. C. II, 1946: 116-117)

Afet İnan, daha sonra "Ant" adını alan bu metnin ortaya çıkışını şöyle anlatıyor:

"1933 yılının 23 Nisan Çocuk Bayramı idi. [Dr. Reşit Galip] Çankaya Köşkü'ne geldiği vakit, Atatürk'ün yanında bana bir kâğıt uzattı ve şunları anlatmaya başladı: 'Sabahleyin ilk bayramlaşmayı kızlarımla yaptım. Onlara bir şeyler söylemek istediğim vakit, bir Ant meydana çıktı. İşte, Cumhuriyetimizin 23 Nisan çocuklarına armağanı' dedi. Kâğıtta şöyle yazıyordu: Türküm, doğruyum, çalışkanım.

Yasam; küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak;

Yurdumu, budunumu özümden çok sevmektir.

Ülküm; yükselmek, ileri gitmektir.

Varlığım Türk varlığına armağan olsun.

Kaynakça:

ALTUNYA, Niyazi (2014) "MİLLİ EĞİTİM BAKANI DR. REŞİT GALİP" (Basılmadı)

ELMAN, Ahmet Şevket (1955) "DR.REŞİT GALİP" İstanbul EKENEK Dergisi yayın kurulu

Adnan Yücel 3. Edebiyat ve Sanat Festivali kapsamında düzenlenen "Gezi-Sokak-Sanat" konulu Karikatür Yarışması "SANAT ÖDÜLÜ"

EKENEK

EĞİTİM- KÜLTÜR- SANAT DERGİSİ

Erol Batırbek, 'Çöp Toplayanlar' (120X100 cm)

Eğitim

Sanat olsun!